

Zaaknummer : 01061881
Ons Kenmerk : ODH1100474
Datum : 02-09-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Natura 2000-gebieden

Onderwerp

Op 26 juli 2022 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het renoveren en uitbreiden van winning 8, gelegen in het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide nabij de Wassenaarse Slag te Wassenaar.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming, nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen**;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de onder "Relevante documenten" genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage:

1. AERIUS-berekening van de realisatiefase met kenmerk S5Ut1E5mMWhW van 26 april 2024 (ODH1056180)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. Wijzigingen van de activiteit waarvoor de vergunning is verleend dienen terstond schriftelijk te worden gemeld. Deze melding dient te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mail: vergunningen@odh.nl.
2. De vergunninghouder dient:
  - a. de start van de werkzaamheden en eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering schriftelijk te melden;
  - b. een ecologisch werkprotocol bij te voegen bij de startmelding van de werkzaamheden en
  - c. uiterlijk één week na het beëindigen van de werkzaamheden hiervan schriftelijk kennis te geven.Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mail: toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Natura 2000'.
3. De realisatiefase van de werkzaamheden moet plaatsvinden in de periode tussen 1 september 2024 en 31 maart 2025. Indien de werkzaamheden niet binnen dit werkseizoen kunnen plaatsvinden, dient dit gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mail: vergunningen@odh.nl. In verband met eventuele vertraging van de werkzaamheden is uitloop van de werkzaamheden mogelijk in de periode september 2025 tot en met maart 2026.
4. Het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide mag door personen of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, met uitzondering van de verharde paden/opengestelde gebieden en het werkgebied, niet worden betreden.

Habitatrichtlijnsoorten en habitattypen

5. Bij het aanleggen van infiltratieplas 21 dient de strooisellaag met potentieel leefgebied voor de nauwe korfslak (zoals beschreven in de passende beoordeling 'Project winning 8 Programma Berkheide van 14 februari 2024') in depot te worden gezet. Na uitvoering van de werkzaamheden dient de strooisellaag, in overleg met een deskundig ecooloog op het gebied van de nauwe korfslak, weer teruggebracht te worden op geschikte locaties voor deze soort. Deze maatregel dient in een ecologisch werkprotocol (zie voorschrift 2) te worden opgenomen.
6. De ontwikkeling (herstel) van habitattypen, zoals beschreven in de passende beoordeling 'Project winning 8 Programma Berkheide van 14 februari 2024', dient in beginsel twintig jaar te worden gemonitord. Uiterlijk drie maanden na het van kracht worden van dit besluit dient hiertoe een concreet monitoringsplan ter goedkeuring te worden aangeboden aan de Omgevingsdienst Haaglanden. Na een periode van 5 jaar na de start van de monitoring dient een evaluatiemoment plaats te vinden en dient een evaluatierapport ter goedkeuring aan Omgevingsdienst Haaglanden te worden gestuurd. Indien uit de evaluatie blijkt dat de omvang van de monitoring (onder andere de monitoringsfrequentie) kan worden verminderd dan wordt deze overeenkomstig hieraan aangepast en dient in afstemming met Omgevingsdienst Haaglanden een nieuwe invulling en/of termijn te worden bepaald. De monitoringsverplichting wordt beëindigd indien uit de evaluatie(s) dan wel de monitoringsgegevens blijkt dat de herstelopgave is behaald.
7. In het in voorschrift 6 genoemde monitoringsplan dient in ieder geval te zijn opgenomen:
  - a. Volgens welke wetenschappelijke protocollen en methoden er wordt onderzocht;
  - b. Door wie de onderzoeken worden uitgevoerd;

- c. Een duidelijke afbakening van onderzoeksgebied en parameters;
  - d. De huidige t=0 situatie van alle binnen de invloedssfeer gelegen vochtige duinvalleien voorafgaande aan de start van de werkzaamheden (zoals opgenomen in de aan dit besluit ten grondslag liggende passende beoordeling 'project winning 8 Programma Berkheide van 14 februari 2024');
  - e. De verwachte ontwikkeling van vegetatie (binnen 3-5 jaar) voor de habitattypen H2130, grijze duinen en H2190, vochtige duinvalleien;
  - f. De verwachte ontwikkeling van vegetatie op langere termijn (periode van 20 jaar);
  - g. De frequentie en duur van onderzoek waarbij onderscheid gemaakt dient te worden in ontwikkelingen op korte termijn (3-5 jaar) en ontwikkelingen op lange termijn (binnen 20 jaar);
  - h. De ontwikkelingen ten aanzien van de grondwaterstand (in overeenstemming met de Omgevingsvergunning wateronttrekkingactiviteit opgelegde meetplan en de daarbij behorende voorschriften);
  - i. Een uitwerking van faalmaatregelen die worden ingezet indien grondwaterstanden en vegetatie zich niet ontwikkelen conform de prognose en de wijze waarop hierover gecommuniceerd wordt met het bevoegd gezag;
  - j. Een uitwerking van toetsmomenten en criteria voor het inzetten van de faalmaatregelen;
  - k. De momenten van rapporteren aan bevoegd gezag.
8. Op de in voorschrift 6 genoemde monitoring zijn verder de volgende randvoorwaarden van toepassing:
- a. De resultaten van de monitoring dienen voor de duur van de monitoring, overeenkomstig de goedgekeurde monitoringsfrequentie vóór 1 april van het opvolgend jaar te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Haaglanden (zie voor adresgegevens voorschrift 1).
  - b. Voornoemde resultaten dienen te worden opgeleverd in een korte rapportage, notitie of memo waarin in ieder geval een heldere conclusie over de ontwikkelingen in het veld, de effectiviteit van de maatregelen (zoals faalmaatregelen of uitgevoerde maatregelen) en een voorstel voor verdere optimalisatie of extra maatregelen (al dan niet in werking treden van faalscenario's) bij het uitblijven van het verwachte resultaat is opgenomen.

Werklocatie, materieel en uitvoering

9. Tijdens het droogzetten van plas 23 en de gelijktijdige bemaling van infiltratieplassen 21 en 22 ten behoeve van winning 8 dient te worden voldaan aan de uitgangspunten zoals opgenomen onder 2 van de notitie "Cumulatief effect bemalingen winning 8 en droogzetten plas 23" (HaskoningDHV Nederland B.V. , Water & Maritime, kenmerk BI3935-WM-ME-240412-1648, 22 april 2024).
10. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande infrastructuur. Beschadiging van de bodem dient te worden voorkomen door het gebruik van rijplaten. De rijplaten dienen direct na afloop van de werkzaamheden te worden verwijderd. Beschadigingen die ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen optreden, dienen te worden hersteld binnen de realisatiefase van deze vergunning (zie voorschrift 3).
11. Het werk moet worden uitgevoerd met schoon en lekvrij materieel. Indien gebreken worden geconstateerd dient het betreffende materieel terstond uit het Natura 2000-gebied te worden verwijderd. Indien dit niet mogelijk is dienen (ter plaatse) doelmatige maatregelen te worden getroffen om mogelijke additionele milieugevolgen tot een minimum te beperken dan wel te voorkomen.
12. a. Dagelijks mobiel werkverkeer (zoals personenauto's en werkbussen) dient buiten werktijden buiten het Natura 2000-gebied te worden geplaatst. Tijdens werktijden mogen werkbussen enkel indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden (bijvoorbeeld voor de aanvoer van benodigde materialen) in het werkgebied aanwezig zijn. Personenauto's mogen niet in het werkgebied geparkeerd

worden en dienen buiten het werkgebied of op de aanwezige verhardingen op de opstelplaats aan de Wassenaarse Slag te worden geplaatst.

- b. Mobile werktuigen (zoals transportmiddelen en kranen op banden) dienen buiten werktijden op een vaste opstelplaats (zie kaartje in bijlage II van de projectbeschrijving winning 8) op de aanwezige verhardingen nabij de ingang aan de Wassenaarse Slag geplaatst te worden. Daartoe dienen tijdelijke voorzieningen (op olie-absorberend materiaal) te worden aangebracht en dient aan de eisen, zoals opgenomen in bijlagen II van de projectbeschrijving winning 8, aanleg nieuwe infiltratieplassen, Dunea, kenmerk 8-23-PRB-01, 22 december 2023, te worden voldaan;
  - c. Overig vast materieel en niet mobiele werktuigen (zoals aggregaten en rupskranen) mogen buiten werktijden binnen het werkgebied geplaatst blijven, mits tijdelijke voorzieningen (op olie-absorberend materiaal) worden aangebracht en aan de eisen zoals opgenomen in bijlagen II van de projectbeschrijving winning 8, aanleg nieuwe infiltratieplassen, Dunea, kenmerk 8-23-PRB-01, 22 december 2023 wordt voldaan. Indien dit materieel niet meer nodig is voor de werkzaamheden dient het materieel terstond uit het Natura 2000-gebied verwijderd te worden.
13. a. Voor mobiele werktuigen, zoals bedoeld onder voorschrift 12b, mag een aftankplaats bij de Wassenaarse Slag aanwezig zijn, mits voorzieningen worden getroffen om lekkage van brandstoffen te voorkomen.
- b. Het bijvullen van brandstoffen voor overig vast materieel en overig materieel zoals bedoeld onder voorschrift 12c, mag plaatsvinden met een shovel die met een brandstoftank naar de werklocatie toe rijdt, met in acht name van aanvullende regels om morsen te voorkomen (waaronder gebruik lekbakken en olieabsorberende voorzieningen). Na bijvullen dient de brandstoftank direct weer te worden teruggebracht naar de vaste opstelplaats aan de Wassenaarse slag.
- c. Bij calamiteiten ten aanzien van lekkage van brandstoffen dienen de werkzaamheden ter plaatse van de lekkage terstond te worden gestaakt en dient eventuele lekkage/verontreiniging adequaat te worden verwijderd. Tevens dient melding te worden gedaan bij Omgevingsdienst Zuid-Holland (zie voorschrift 2 voor adresgegevens) van de lekkage/verontreiniging en verwijdering.
14. Onderhoud aan mobiel materieel dat gedurende de werkzaamheden ook buiten het projectgebied komt, dient buiten het projectgebied te worden uitgevoerd. Het plegen van onderhoud – op de opstelplaats bij de Wassenaarse Slag en aan het materieel op locatie – is alleen toegestaan voor materieel dat uitsluitend binnen het Natura 2000-gebied wordt ingezet.
15. In een ecologisch werkprotocol (zie voorschrift 2) dient te worden opgenomen waar de tijdelijk afgegraven grond in depot wordt geplaatst.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de potentiële aanwezigheid van schadelijke/invasieve soorten die de leef- en voortplantingsgebieden van beschermde soorten kunnen bedreigen. Indien schadelijke soorten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden direct gestaakt te worden en zo spoedig mogelijk contact opgenomen te worden met OZHZ. Nadat de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn en de ecologische deskundige de locatie heeft vrijgegeven, mogen de werkzaamheden hervat worden.
- Op deze activiteit is tevens de specifieke zorgplichtbepaling van artikel 11.6 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 26 juli 2022 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het renoveren en uitbreiden van winning 8, gelegen in het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide nabij de Wassenaarse Slag te Wassenaar.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Conceptaanvraag Wet natuurbescherming, referentie 22009, 11 april 2022 (ODH-003868);
- e-mailbericht van 26 juli 2022 met verzoek om aanvraag voor project winning 8 als definitieve aanvraag te beschouwen (ODH420675, zaaknummer 01028805).
- Bemalingsrapport, bemaling ten behoeve van aanleg nieuwe infiltratieplassen Winning 8 – v3, Royal HaskoningDHV, kenmerk BI3935-WM-ME-230629-1324, 29 juni 2023 (ODH791484);
- Bemaling ten behoeve van werkzaamheden winning 8.1, HaskoningDHV Nederland B.V., Water & Maritime, kenmerk BI3935-WM-ME-230630-1440, 30 juni 2023 (ODH791485);
- Notitie effecten op natuur van tijdelijke bemaling bij werkzaamheden voor de schacht van winning 8.1, Waardenburg Ecology, 10 juli 2023 (ODH791486);
- Inventarisatie kamsalamander in Meijendel & Berkheide, Bureau Waardenburg, projectnummer 23-0308, rapportnummer 23-282, 4 augustus 2023 (ODH791487);
- Inventarisatie nauwe korfslak Winning 6.1 en Winning 8, Bureau Waardenburg, projectnummer 23-0267, rapportnummer 23-186, 24 mei 2023 (ODH791488).;
- Inrichtingsplan Duingebied bij Winning 8 – Berkheide, ATKB, kenmerk 20211935, versie 2, 25 juli 2022 (ODH791489).
- Projectbeschrijving Winning 8, aanleg nieuwe infiltratieplassen, Dunea, kenmerk 8-23-PRB-01, 22 december 2023 (ODH973068);
- Passende beoordeling project winning 8 Programma Berkheide, Bureau Waardenburg, projectnummer 21-0805, rapportnummer 02-012, 14 februari 2024 (ODH973066);
- AERIUS-projectberekening van 6 februari 2024 met kenmerk RzoxtuvN1NQ9 (ODH973065);
- Ecologische beoordeling stikstof project winning 8, bijlage bij de passende beoordeling project winning 8, Bureau Waardenburg, projectnummer 22-0915, rapportnummer 23-116, 7 februari 2024 (ODH973067);
- Optimalisatie winning 8. Geohydrologische berekeningen, Royal HaskoningDHV, rapport BI3935-WM-RP231205-1634, 5 december 2023 (ODH990008);
- Beantwoording aanvullende vragen winning 8, Dunea, 2 mei 2024 (ODH1056184);
- Bijlage 1, Cumulatief effect bemalingen winning 8 en droogzetten plas 23, HaskoningDHV Nederland B.V., Water & Maritime, kenmerk BI3935-WM-ME-240412-1648, 22 april 2024 (ODH1056176);
- Bijlage 2, Bemaling ten behoeve van aanleg nieuwe infiltratieplassen winning 8, HaskoningDHV Nederland B.V., Water & Maritime, kenmerk BI3935-WM-ME-231017-2011, 17 oktober 2023 (ODH1056178);
- Bijlage 3, AERIUS projectberekening van 26 april 2024 met kenmerk S5Ut1E5mMWhW (ODH1056180);
- Bijlage 4, Toelichting herberekening stikstof winning 8 met rekenjaar 2024, niet gedateerd (ODH1056181);
- Bijlage 5, Memo bemaling winning 8, Waardenburg Ecology, kenmerk 21-0805/G.S.02052024, 2 mei 2024 (ODH1056182).

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is de procedure op 19 juli 2023 opgeschort en is verzocht om aanvullende gegevens. Op 16 november 2023 en 12 december 2023 is mondeling kenbaar gemaakt dat in januari/februari 2024 een gewijzigde aanvraag (met bijbehorende stukken) wordt aangeleverd. Dit is bij brief van 15 februari 2024 (met kenmerk ODH909668) bevestigd. De procedure is op 15 februari 2024 hervat.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Instemming

De gevraagde activiteit kan nadelige gevolgen hebben voor een Natura 2000-gebied dat gedeeltelijk in de provincie Noord-Holland is gelegen. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3 van de Wnb is dit besluit tot stand gekomen in overeenstemming met de bovengenoemde provincie.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van 29 juni 2024 tot en met 9 augustus 2024. Naar aanleiding hiervan is de volgende zienswijze binnen de termijn ingebracht:

- Zienswijze ODH1138041

Deze zienswijze betreft samengevat de volgende onderdelen.

A Effecten en effectbeoordeling

A1 Directe aantasting van habitats

De wijze waarop verlies van het oppervlak van diverse habitats, met name van H2130, grijze duinen en H2160, Duindoornstruwelen, ten gevolge van de aanleg van het project wordt beoordeeld is onjuist en in strijd met de Wet natuurbescherming en de hieraan ten grondslag liggende EU-Habitatrichtlijn:

- Het areaalverlies van H2130, Grijze duinen wordt 'weggestreept' tegen toenames van deze habitattypen die eerder en elders onder invloed van niet aan dit project gerelateerde herstelmaatregelen hebben plaats gevonden.
- Ten onrechte wordt gesteld dat de uitbreidingsopgave in Meijendel & Berkheide reeds is gerealiseerd. Ook wordt ten onrechte gesteld dat het project 'dus' geen significante invloed heeft op de instandhoudingsdoelstelling voor H2130, Grijze duinen.
- De beoordeling van het verlies van areaal H2160, duindoornstruwelen is evident onjuist: de zogenaamde 'ten gunste van'-clausule in het aanwijzingsbesluit waarnaar wordt verwezen heeft immers betrekking op eventuele uitbreiding van habitattypen H2130, Grijze duinen en H2190, Vochtige duinvalleien, niet op de aanleg van infiltratieplassen en onderhoudspaden.
- De in de passende beoordeling beschreven verliezen van areaal van diverse habitattypen dienen te worden gecompenseerd. Omdat het om relatief beperkte oppervlakken gaat is dit goed mogelijk door beheer- en inrichtingsmaatregelen in niet-kwalificerende vegetaties elders in het gebied. De indieners van de zienswijze zijn bereid om daarvoor op korte termijn voorstellen voor aan te leveren.

A2 Hydrologische effecten

De bij de aanvraag ingediende onderliggende hydrologische modelberekeningen kennen de nodige onzekerheden en zijn onvoldoende verkend door middel van gevoeligheidsanalyses en validatie. Het in de ontwerpbeschikking in de voorschriften onder punt 6 t/m 8 gevraagde monitoringplan is op zich een goede stap, maar moet niet achteraf worden ingediend maar als onderdeel van de vergunningaanvraag. Ook zou in het monitoringplan meer aandacht moeten uitgaan naar hydrologische parameters in relatie tot de voorspelde grondwaterstandsveranderingen dan nu is beschreven in voorschrift 7.

Een tweede kritiekpunt betreft dat de beoordeling van hydrologische effecten op vochtafhankelijke habitats in de passende beoordeling gebaseerd is op een analyse van standplaatscondities in de vorm van grondwaterklassen. Om ervoor te zorgen dat habitats door grondwaterstandveranderingen niet verdwijnen zijn in de valleien echter aanvullende beheermaatregelen nodig. Deze worden ook per vallei benoemd in Bijlage III van de passende beoordeling. De genoemde maatregelen zijn echter niet uitgewerkt in een concreet beheer- en inrichtingsplan en de uitvoering ervan is niet geborgd.

De bovengenoemde kritiekpunten hoeven niet tot onoverkomelijke problemen te leiden mits het bevoegd gezag erop toeziet dat:

- a) tijdig een goed onderbouwd monitoringplan wordt ingediend dat wordt betrokken bij de beoordeling van de vergunningaanvraag en
- b) een beheer- en inrichtingsplan wordt opgesteld op basis waarvan voorkomen wordt dat vochtminnende habitats verloren gaan door de voorspelde verschuivingen in grondwaterklassen. De uitvoering hiervan dient te worden geborgd.

A3 Stikstof

De beoordeling van effecten door tijdelijke stikstofdepositie op met name grijze duinen is niet correct. In algemene termen wordt gesteld dat de kwaliteit van deze habitattypen goed is, mede als gevolg van beheermaatregelen die in het gebied zijn genomen en dat effecten zullen uitblijven mits deze worden gecontinueerd. Er is echter geen ruimtelijke analyse uitgevoerd van de in het effectgebied aanwezige vegetaties, de kwaliteit hiervan en van de reikwijdte van eventuele beheermaatregelen die in dit deel van het duingebied zouden moeten leiden tot mitigatie van stikstofeffecten. Ook is het veronderstelde continueren van dergelijke maatregelen niet geborgd. Tenslotte is de als onderdeel van de onderbouwing genoemde afvoer van stikstof niet relevant omdat dit geen bewezen effectieve maatregel is en bovendien op andere locaties gebeurt dan waar de stikstofdepositie tijdelijk toeneemt.

Effecten van stikstofdepositie dienen bij voorkeur te worden voorkomen door inzet van geëlektrificeerd materieel. Als dit niet mogelijk is dienen effecten te worden gemitigeerd en/of gecompenseerd door middel van bewezen effectieve en afdoende geborgde maatregelen gebaseerd op een correcte, ruimtelijk goed uitgewerkte analyse van mogelijke effecten.

A4 Cumulatie

In paragraaf 5.6 van de passende beoordeling worden de effecten van het project winning 8 beschouwd in cumulatie met de effecten van winning 11, winning 4 en de leiding door Lentevreugd. Dit is niet afdoende. Ook de effecten van onlangs gerealiseerde en binnenkort te realiseren projecten winning 10, winning 6.2 en winning 6.1 en 6.3 dienen hierbij te worden betrokken. Daarbij dient de factor tijd goed te worden meegenomen. Bij de vermelde (c.q. veronderstelde) positieve effecten van diverse projecten, met name op het areaal grijze duinen, wordt uit het oog verloren dat de herstel- c.q. ontwikkeltijd van dit habitatype tenminste 15-20 jaar bedraagt, en vaak zelfs nog meer tijd kost. Dit betekent dat gedurende de herstel/ontwikkeltijd van het habitat rond diverse projecten een veel groter oppervlak van het habitatype (en van andere relevante habitattypen en leefgebieden) verdwijnt of verdwenen is.

A5 Algemeen

Het is niet acceptabel dat bronvermeldingen die in de rapportages als onderbouwing worden vermeld onleesbaar worden gemaakt.

B Herinrichting Joppedel

Bij de stukken waarop de ontwerpbesluiting is gebaseerd is een herinrichtingsplan ATKB van juli 2022 gevoegd. De afstemming van de toekomstige maaiveldhoogten op de te verwachten grondwaterstanden laat te wensen over. Ook wordt slechts een vrij klein deel van de vallei als vochtige vallei ingericht. De reacties op het herinrichtingsplan

die met initiatiefnemer in de zomer van 2023 zijn besproken, zijn niet verwerkt in een aangepast plan. Daardoor is ook de beschrijving van de effecten van herinrichting in de passende beoordeling niet correct. De indiener van de zienswijze verzoekt om alsnog een aangepaste versie van het herinrichtingsplan op te laten stellen en de passende beoordeling daarop aan te passen.

C Winning 8 als onderdeel van Programma Berkheide

De renovatie en uitbreiding van winning 8 is - na winning 11, winning 10, winning 6.2 en winning 4 - het vijfde project waarmee door Dunea de drinkwaterproductie in het kader van Programma Berkheide wordt uitgebreid. Daarnaast worden op dit moment ingrijpende renovaties voorbereid van winning 3 en winning 6.1 en 6.3. Bij elkaar opgeteld betekent dit dat tientallen hectares habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling worden vergraven of verdwijnen onder nieuwe infiltratieplassen. Een nog groter areaal vochtige duinvalleien wordt beïnvloed door de grondwaterstandsveranderingen door aanleg van nieuwe infiltratieplassen en uitbreidingen van de productiecapaciteit van winningen. Bij elk project is sprake van aantasting van beschermde (en minder streng beschermde) natuurwaarden. We zijn van mening dat vergunningverleners van de omgevingsdienst en de gemeenten zich te coulant opstellen, gezien de schaal van (cumulatieve) aantastingen door vergraving en veranderende grondwaterstanden in een formeel streng beschermd Natura-2000 gebied. We zien dat er in Berkheide sprake van een toenemend aantal uitbreidingen van oppervlakinfiltratie en wijzen op het schadelijk effect van deze wijze van drinkwaterproductie, zoals dit herhaaldelijk is aangetoond door de provincie Zuid-Holland in het Integraal Onderzoek Drinkwatervoorziening Zuid-Holland (IODZH).

De indiener van de zienswijze heeft begrip voor de verplichting van initiatiefnemer om te voldoen aan de stijgende vraag naar drinkwater. Dit kan echter geen reden zijn om de juridische eisen vanuit de natuurwetgeving te negeren. Door het aantonen van zwaarwegende maatschappelijke belangen en het voorzien in compensatie zijn uitbreidingen in principe mogelijk maar dient aantasting van habitats te worden gecompenseerd. De indiener van de zienswijze geeft aan dat het diepinfiltratiesysteem Berkheide I met een productiecapaciteit van 7,3 miljoen m³ per jaar met beperkte technische ingrepen binnen 1,5-2 jaar in bedrijf kan worden genomen, zonder schade aan de natuur.

Zoals in de inleiding vermeld is tot op heden sprake van constructief overleg met initiatiefnemer over drinkwaterprojecten in Berkheide. Wij zijn graag bereid om dit overleg voort te zetten waar het gaat om de renovatie van bestaande winningen, zoals winning 3 en winning 6.1 en 6.3.

Wat betreft de aanleg van eventuele nieuwe productiemiddelen en uitbreidingen van bestaande winsystemen is voor ons echter de grens nu bereikt.

Wij stellen het dan ook zeer op prijs dat initiatiefnemer sinds enkele jaren de mogelijkheden onderzoekt om buiten de duinen met andere zuiveringstechnieken en andere bronnen te voldoen aan de stijgende vraag naar water (project Drinkwatervoorziening van de toekomst 2030-2040). Dit biedt mogelijkheden om op langere termijn de schadelijke drinkwaterproductie in de duinen gefaseerd af te bouwen en duinnatuur te herstellen. Ook is het goed om te constateren dat met het project 'Bewust en duurzaam waterverbruik' stappen worden gezet om de stijgende vraag naar drinkwater af te remmen. De hierbij ingezette middelen zijn vooralsnog echter beperkt waardoor substantiële resultaten uitblijven. Wij pleiten daarom voor een veel steviger aanpak, mede gefaciliteerd door rijk en provincie.

Het is ons inziens tijd dat het waterleidingbedrijf in overleg met de provincie als toezichthouder en verantwoordelijke overheid voor zowel drinkwaterproductie als natuur nieuwe wegen inslaat waardoor een betrouwbare drinkwatervoorziening in de regio en behoud en herstel van natuurwaarden in Natura 2000-gebieden in de duinen kunnen worden gegarandeerd.

Over deze zienswijze(n) merken wij het volgende op:

Ad A1

In het ontwerpbesluit hebben wij aangegeven dat er sprake is van een permanent oppervlakteverlies als gevolg van het project van 0,53 ha H2130, Grijze duinen (in mozaïek met H2120, Witte duinen). Gelet op het totale areaal van het habitatype in het totale Natura 2000-gebied én gelet op het feit dat bij andere reeds vergunde/in uitvoering zijnde projecten in het gebied sprake is van uitbreiding van areaal, achten wij het oppervlakteverlies in dit geval niet significant. Bovendien zijn monitoringsverplichtingen in deze vergunning opgenomen (evenals bij andere projecten) waardoor de vereiste uitbreiding van grijze duinen en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor dit habitatype geborgd worden.

In ons besluit wordt niet gesteld dat de uitbreidingsopgave voor het habitatype reeds is behaald.

De in de passende beoordeling opgenomen beheermaatregelen zijn maatregelen die reeds zijn uitgevoerd ten tijde van het genomen besluit (of continu in uitvoering zijn) en waarvan is aangetoond dat deze bijdragen aan de verbetering van de in het Natura 2000-gebied aanwezige habitattypen. Dit is de reden dat deze beheermaatregelen (lees instandhoudingsmaatregelen) ook zijn opgenomen in het beheerplan van het gebied en betrokken moeten worden bij de beoordeling van de actuele staat van instandhouding van het Natura 2000-gebied (zie ECLI:NL:RVS:2022:3914, r.o. 26.4 e.v.). Wij benadrukken daarbij dat de eerder uitgevoerde herstel- en beheermaatregelen niet worden ingezet als mitigerende maatregelen ('wegstrepen') van de projecteffecten. De maatregelen bieden inzicht in de huidige staat van instandhouding. In dat licht zijn de projecteffecten bepaald.

Het permanent oppervlakteverlies van 0,17 ha H2160, Duindoornstruwelen is niet onder oppervlakteverlies vermeld. Wel wordt onder het kopje permanente hydrologische effecten hierop ingegaan. Wij hebben naar aanleiding van deze zienswijze alsnog de beoordeling van het oppervlakteverlies van H2160, Duindoornstruwelen toegevoegd onder onze overwegingen onder beoordeling overige effecten, permanent oppervlakteverlies.

Als gevolg van het project gaat 0,17 ha H2160, duindoornstruwelen verloren. De aanleg van infiltratieplas 21 leidt tot een oppervlakteverlies van 0,16 ha. Het onverharde onderhoudspad leidt tot een oppervlakteverlies van 0,01 ha van het habitatype.

Met betrekking tot de zienswijzen over het oppervlakteverlies ten gevolge van het onderhoudspad merken wij het volgende op. Het verwijderen van 0,01 ha H2160 Duindoornstruwelen is nodig voor een tijdelijk werkpad. Na uitvoering van de werkzaamheden blijft dit een onverhard onderhoudspad. Het onverharde onderhoudspad wordt na afloop van de werkzaamheden beheerd (maaïen) waardoor de 27 meter van dit tracé (waarbinnen huidig aanwezig duindoorn wordt verwijderd) kan ontwikkelen tot habitatype H2130, Grijze duinen. Het betreft 100 m² (0,01 ha). Het beheer staat dit niet in de weg. Voor dit areaal is daarmee de 'ten gunste van-bepaling' uit het aanwijzingsbesluit van toepassing.

Betreffende de zienswijzen over het oppervlakteverlies als gevolg van aanleg infiltratieplas overwegen wij het volgende:

- Het oppervlakteverlies van 0,16 ha H2160, Duindoornstruwelen ten behoeve van de aanleg van een infiltratieplas achten wij verwaarloosbaar ten opzichte van de in totaal 187 ha van het habitatype in het Natura 2000-gebied. Dat is minder dan 0,002% van het huidige areaal.
- Bovendien is in het Natura 2000-beheerplan een ambitie opgenomen voor het verwijderen van 25-35 ha struwelen en soortenarm bos. Hierdoor ontstaat meer openheid en wordt de dynamiek van het duinlandschap bevorderd.
- Hoewel het verwijderen van het habitatype voor de aanleg van plas 21 niet direct ten gunste komt van habitatype H2130, Grijze duinen of H2190, Vochtige duinvallei is in indirecte zin wel sprake van een 'ten

gunste van-bepaling' omdat de infiltratieplassen bijdragen aan verbetering / optimalisatie van de grondwatercondities in duinvallei Joppedel. Op basis van het aanwijzingsbesluit is enige achteruitgang van het habitatype mogelijk ten gunste van H2190, Vochtige duinvalleien.

Ad A2

De gebruikte geohydrologische modellering betreft de best beschikbare kennis en inzichten. Wij hebben geoordeeld dat de ecologische effecten voldoende in de passende beoordeling zijn beoordeeld. Wij delen dan ook de conclusie uit de passende beoordeling dat de hydrologische effecten niet leiden tot significante effecten op habitatype H2190, vochtige duinvalleien.

Wij zijn daarbij van mening dat het verbinden van monitoringsvoorschriften aan de vergunning voldoende borging biedt om de juiste ontwikkelingen van habitatypen te verzekeren. Indien uit monitoring blijkt dat, ondanks het uitgevoerde onderzoek, niet de beoogde resultaten worden bereikt, is bijsturing op grond van de voorschriften vereist en kunnen faalmaatregelen worden ingezet. Dit is voldoende afgedekt met de monitoringsverplichting (voor de Wnb) en de aparte monitoringsverplichting die voor de Waterwetvergunning zal worden opgelegd.

Daarnaast is in voorschrift 6 van dit besluit opgenomen dat binnen 3 maanden na het van kracht worden van dit besluit een monitoringsplan ter goedkeuring aan ons moet worden overlegd. Dat is voor ingebruikname van de winning na renovatie (maart 2025). Het opstellen van een monitoringsplan c.q. de inhoudelijke detailuitwerking van de door ons gestelde randvoorwaarden betreft specifiek maatwerk. De gestelde termijn van 3 maanden is dan ook nodig om alles goed in detail uit te werken in afstemming met de eveneens benodigde en verplichte hydrologische monitoring vanuit de (nog te verlenen) Omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit.

Op grond van bovenstaande overwegingen achten wij het niet noodzakelijk dat op voorhand een concreet Beheer- en Inrichtingsplan wordt opgesteld. Daarbij zijn wij van mening dat mogelijk in te zetten maatregelen afhankelijk zijn van eventuele negatieve effecten die uit de monitoringsresultaten moeten blijken.

De zienswijze heeft gelet op het voorgaande niet tot aanpassing van het ontwerpbesluit geleid.

Ad A3

De instandhoudingsdoelstellingen zijn in het aanwijzingsbesluit voor de desbetreffende Natura 2000-gebieden opgenomen en zien per habitatype op gebiedsdoelstellingen. Dat betekent dat tijdelijke stikstofeffecten beoordeeld worden ten aanzien van het gebiedsbreed voorkomen, status en kwaliteit van het betreffende habitatype. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van de relevante Natura 2000-gebieden en de tijdelijke aard van de werkzaamheden.

De beoordeling van het besluit is gebaseerd op:

- De natuurdoelanalyse van het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide (NDA);
- De weging van de additionele stikstofdepositie ten opzichte van de huidige achtergronddepositie, het belaste oppervlak in relatie tot het niet belaste oppervlak, de netto afvoer van in biomassa gebonden stikstof door het verwijderen van struweel en grasland als gevolg van het project en
- de omvang van de berekende tijdelijke additionele deposities gelet op gebiedsbrede systeemprocessen die bepalend zijn voor de kwaliteit van het habitatype en de omvang van het huidige reguliere natuurbeheer ten aanzien van het totaalvoorkomen van de betreffende habitatypen in het Natura 2000-gebied.

Op basis hiervan hebben wij geoordeeld dat, gelet op de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van de relevante Natura 2000-gebieden en de tijdelijke aard van de werkzaamheden, in de passende beoordeling op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van de gebieden niet worden aangetast als gevolg van de berekende stikstofdepositie in de realisatiefase.

Ten aanzien van de afvoer van stikstof uit het gebied merken wij nog het volgende op. De netto afvoer van huidig aanwezig stikstof welke gebonden is in biomassa (die via enerzijds het reguliere natuurbeheer en anderzijds via het verwijderen van struweel en grasland in relatie tot het project uit het systeem wordt afgevoerd), geeft een orde van grootte weer waartegen de tijdelijke (additionele) bijdrage van stikstofdepositie als gevolg van werkzaamheden kan worden afgezet. Zoals al aangegeven gaat het om een beoordeling van projecteffecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Het is daarmee irrelevant of dergelijke positieve effecten zich voordoen binnen uitsluitend de locaties waar stikstofdepositie tijdelijk toeneemt of daarbuiten. Het gaat immers om de som van invloeden positief en negatief die het huidige totaal voorkomen van het habitatype op N2000-niveau bepaald waartegen eventuele projecteffecten kunnen worden afgezet.

Ad A4

Uit jurisprudentie volgt dat bij de berekening van cumulatie alleen projecten moeten worden meegenomen waarvoor reeds een vergunning is verleend, maar die nog niet of slechts ten dele zijn uitgevoerd, en die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied kunnen hebben. Voor de vraag of een ander project in de beoordeling moet worden betrokken is dus zowel van belang in welke fase van het besluitvormings- en uitvoeringsproces het project zich bevindt (vergunning verleend en niet/ten dele uitgevoerd) als de mogelijke effecten die ervan uit gaan (zie ABRvS, 16 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1312 en ABRvS 9 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2848).

Winning 10 en winning 6.2 zijn projecten die in maart 2021 gereed waren. Voor winning 6.1/6.3 is op 3 mei 2024 een aanvraag om vergunning Omgevingswet Natura 2000-activiteit ingediend. Bij de beoordeling van het project winning 6.1 en 6.3 wordt project Winning 8 in cumulatief verband meegenomen.

Ten aanzien van de opmerkingen dat herstel en ontwikkeling van een habitatype vaak lang kan duren verwijzen wij naar de monitoringsvoorschriften in dit besluit. Hiermee is geborgd dat monitoring van de (cumulatieve) effecten zo lang als nodig zal plaatsvinden.

De zienswijze geeft geen aanleiding om het ontwerpbesluit te wijzigen.

Ad A5

In de documenten zijn persoonsgegevens onleesbaar gemaakt op grond van de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG). De gebruikte anonimiseringsstool heeft abusievelijk ook een aantal namen in referenties onleesbaar gemaakt. Dit wordt hersteld bij de terinzagelegging van de stukken bij het definitieve besluit.

Ad B

De beoordeling van de aanvraag ziet met name op de passende beoordeling van februari 2024 en is recenter dan het in de zienswijze genoemde herinrichtingsplan Joppedel uit 2022. Uit de passende beoordeling blijkt dat in de duinvallei Joppedel natuurmaatregelen worden uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling en derhalve positieve effecten heeft op het habitatype H2190 vochtige duinvalleien. Wij achten de passende beoordeling voldoende. Uit de zienswijze blijkt niet waarom de passende beoordeling onjuist/onvolledig is.

De werkzaamheden in Joppedel worden bovendien uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling en realisatie van 0,5 ha H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk) en 0,2 ha H2190D, Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten). Dit leidt tot een uitbreiding van het huidige oppervlak aan habitatypes Vochtige duinvalleien in Joppedel.

De zienswijze vormt geen aanleiding om het ontwerpbesluit te wijzigen.

Ad C

In de zienswijze wordt gewezen op benodigde compensatie van de aangetaste habitats. De noodzaak tot compensatie is uitsluitend aan de orde indien in de passende beoordeling geconcludeerd wordt dat significant negatieve effecten optreden. Dat is hier niet het geval.

Dit onderdeel van de zienswijze gaat verder niet concreet in op het genomen ontwerpbesluit en vormt derhalve geen aanleiding om het ontwerpbesluit te wijzigen. Ten aanzien van de algemene strekking van de zienswijze merken wij ten overvloede op dat indien bij ons een aanvraag door een initiatiefnemer wordt ingediend, wij op basis van de vigerende wet- en regelgeving de effecten van het project beoordelen en een besluit op een aanvraag nemen. In een dergelijke beoordeling worden ook in cumulatief verband andere projecten betrokken die gelijktijdig worden uitgevoerd.

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking is verduidelijkt welke stukken relevant zijn voor het genomen besluit. In voorschrift 8 was opgenomen dat de monitoringsresultaten moeten worden toegezonden aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Dit is gewijzigd in Omgevingsdienst Haaglanden. Ten opzichte van de ontwerpbeschikking is bij de beoordeling van overige effecten, permanent oppervlakteverlies een passage toegevoegd over het oppervlakteverlies van H2160, duindoornstruwelen als gevolg van het aanleggen van infiltratieplas 21 en het onderhoudspad.

Bovengenoemde wijzigingen in het besluit leiden niet tot een andere beoordeling en conclusie ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

- de artikelen 2.7 tot en met 2.9 van de Wnb;
- de vastgestelde aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zoals vermeld in de AERIUS-berekening met kenmerk S5Ut1E5mMWhW van 26 april 2024. De aanwijzingsbesluiten zijn opgenomen in de gebiedendatabase¹ voor deze gebieden;
- de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden zoals genoemd in de AERIUS-berekening met kenmerk S5Ut1E5mMWhW van 26 april 2024.

Beoordeling

Aangevraagde activiteit

De initiatiefnemer heeft een aanvraag om vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ingediend voor het renoveren en uitbreiden van winning 8, gelegen in het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide nabij de Wassenaarse Slag te Wassenaar. De initiatiefnemer is voornemens de werkzaamheden te starten vanaf september 2024. De realisatie vindt plaats gedurende circa zeven maanden en wordt naar verwachting afgerond in maart 2025. Na uitvoering van de werkzaamheden wordt de (gewijzigde) winning voor onbepaalde tijd in gebruik genomen.

Winning 8 ligt in het zuidelijk deel van Berkheide, circa 1 km ten noordwesten van Rijksdorp (gemeente Wassenaar) en 3 km ten zuiden van Katwijk.

Dunea is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van de provincie Zuid-Holland. Om voldoende drinkwater te kunnen blijven leveren moet Dunea in de komende jaren de capaciteit van de drinkwaterwinning verhogen. Met het Programma Berkheide wil Dunea de leveringszekerheid veiligstellen. Het

¹ <https://www.natura2000.nl/gebieden>
ODH1100474

Programma Berkheide omvat een aantal projecten om op korte termijn de bestaande productiecapaciteit veilig te stellen middels renovatiewerkzaamheden en uitbreidingen om aan de vraag naar drinkwater te kunnen voldoen. De renovatie en uitbreiding van winning 8 is één van de projecten die plaatsvindt vanuit deze doelstelling en opgave. Het project heeft tot doel de drinkwatercapaciteit te optimaliseren en de hydrologische condities voor de omliggende vochtige duinvalleien te behouden en/of te optimaliseren.

De huidige winning dateert uit het begin van de jaren '90 en bestaat uit vier verticaal geboorde betonnen schachten, winning 8.1 tot en met winning 8.4 genoemd. Vanuit elk van deze schachten zijn op een diepte van circa 9 meter onder maaiveld een tweetal horizontale boringen (hobo's) aangebracht. De hobo's lopen grofweg evenwijdig aan de kustlijn. De hobo's hebben ieder een lengte van 90 meter en zijn niet onderling met elkaar verbonden. De winning functioneert niet meer naar behoren. De horizontale boringen zijn ontworpen op een onttrekkingscapaciteit van 50 m³/u per stuk, ofwel 100 m³/u per schacht (twee hobo's). In de praktijk worden deze debieten sinds enkele jaren niet meer gehaald doordat de onttrekkingsdrains langzaam maar verstopt raken. Om dit te verbeteren zijn winning 8.2, 8.3 en 8.4 in 2022 en 2023 gerenoveerd. Winning 8.1 is al geruime tijd buiten gebruik. Om voldoende drinkwater te produceren met winning 8, is het opnieuw boren van winning 8.1 nodig. Het is, anders dan bij winningen 8.2-8.4, niet meer mogelijk om de onttrekkingsdrains van winning 8.1 te reinigen en te renoveren.

Ten westen van winning 8.3 worden twee nieuwe infiltratieplassen (plas 21 en 22) aangelegd. De infiltratieplassen zorgen voor het optimaliseren van de grondwaterstanden ter plaatse van de duinvalleien. De plassen worden van water voorzien vanuit plas 23, door middel van duikers.

Het project winning 8 bestaat uit drie onderdelen:

1. Het opnieuw boren en aanleggen van winning 8.1;
2. De aanleg van 2 nieuwe infiltratieplassen en
3. Natuurherstel en -verbetering in Joppedel.

Ad 1

Het opnieuw boren van en aanleggen van winning 8.1 omvat:

- a. het boren en aanleggen van twee drains vanuit de bestaande betonnen schacht op 9 meter diepte, inclusief voorbereidende werkzaamheden.
- b. het buiten gebruik stellen van de bestaande drains.
- c. het vervangen van leidingen, appendages en elektrische installaties.

De werkzaamheden aan deze winning vinden plaats binnen de grenzen van het bestaande onderhoudsterrein rond de winning.

Ad 2

De nieuwe plassen, met een aan te houden oppervlaktewaterpeil van 8,25m +NAP, worden aangelegd in een natuurlijke laagte in het duin, ten westen van winning 8.3. De nieuwe plassen worden door middel van duikers gevoed vanuit infiltratieplas 23. Ter plaatse van plas 23 wordt een uitstroomconstructie gerealiseerd om de nieuwe plassen te kunnen voeden. Verder wordt een klein deel van deze infiltratieplas gedempt door middel van aanvulling met zand. Hierdoor wordt de vereiste verblijftijd van 28 dagen (de tijd dat het water is geïnfiltreerd in de bodem vanuit de infiltratieplas tot het moment dat het water wordt gewonnen in de winning) weer gegarandeerd.²

De werkzaamheden rondom de nieuwe infiltratieplassen bestaan uit:

- d. het ontgraven van twee nieuwe infiltratieplassen, namelijk plas 21 en 22;
- e. een tijdelijke bemaling om de grondwaterstand te verlagen, zodat de plassen kunnen worden ontgraven;
- f. het afvoeren van het zand;

² Het verwijderen van organisch verrijkt zand (n, in de projectbeschrijving) valt buiten de reikwijdte van de aanvraag. De werkzaamheden onder f, g en l uit de projectbeschrijving maken wel deel uit van de aanvraag.

- g. het aanleggen van duikers met uitstroomconstructies tussen de plassen 23 en 22 en tussen de plassen 22 en 21 en een plaspeilmeter bij plas 21;
- h. het aanleggen van een permanent onverhard onderhoudspad vanaf winning 8.3 naar plas 21, dat tijdelijk als werkweg (voorzien van rijplaten) wordt gebruikt, van ca. 100 meter lang;
- i. het aanleggen van een permanent onderhoudspad van plas 21 naar 22, dat tijdelijk als werkweg (voorzien van rijplaten) wordt gebruikt, van ca. 330 meter lang;
- j. het rooien van bestaand struweel binnen de werkgrenzen van plassen, werkwegen en onderhoudspaden ten behoeve van begaanbaarheid van het werkgebied;
- k. het aan- en afvoeren van materiaal, zoals kabels en materiaal voor duikers en betonconstructies, en materieel.

De werkzaamheden aan plas 23:

- l. een tijdelijke bemaling om de grondwaterstand te verlagen en het stopzetten van de toevoer van water naar plas 23, zodat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd;
- m. het realiseren van een uitstroomconstructie en het verwijderen van een wilg en
- o. het met zand aanvullen van de oever vanuit de op dat moment drooggelegde plas.

De werkzaamheden aan plas 21, 22 en 23 worden uitgevoerd vanaf de bodem van de (nieuwe) plassen. Daarnaast wordt voor de aanleg van plas 21 en plas 22, gebruik gemaakt van het bestaande onverharde werkp pad naar winning 8.3. Van daar gaat het transport over de nieuwe definitieve onderhoudspaden (tijdelijke werkwegen) naar plas 21 en plas 22. Voor plas 23 wordt vanaf de Wassenaarseslag gebruik gemaakt van het bestaande onverharde werkp pad dat naar de oever van plas 23 loopt.

Ad 3

De aanleg van de nieuwe plassen leidt tot een nieuwe geohydrologische situatie, wat onder andere leidt tot vernatting van het gebied ten westen van deze plassen. Door het uitvoeren van werkzaamheden in Joppedel ontstaan, in samenhang met de vernatting, de juiste omstandigheden voor ontwikkeling van de habitattypen vochtige duinvalleien en grijze duinen in Joppedel.

De werkzaamheden in Joppedel bestaan uit:

- p. het aanleggen van een tijdelijke werkweg van plas 22 naar natuurherstelwerklocatie Joppedel van circa 20 meter lang;
- q. het verwijderen en afvoeren van struweel;
- r. het ontgraven van hoger gelegen delen, het ophogen van lager gelegen delen en het profileren van overgangsgebieden (maaiveldaanpassingen);
- s. het aanbrengen en inharken van gebiedseigen maaisel dat vrijkomt bij beheerprojecten ter versnelling van de ontwikkeling van de gewenste habitattypen.

De bovenstaande werkzaamheden van het gehele project winning 8 leiden tot het in tabel 1 opgenomen ruimtebeslag.

Tabel 1: Ruimtebeslag ten gevolge van de voorgenomen onderhouds- en uitbreidingswerkzaamheden bij winning 8.

Onderdeel	Oppervlakte in m ² (in m)	Bodem plas
Plas 21 (inclusief duikers en uitstroomvoorzieningen)	2654	6,5 m +NAP
Plas 22 (inclusief duikers en uitstroomvoorzieningen)	4395	6,5 m +NAP
Definitief onderhoudspad (tijdelijke werkweg) van 8.3 naar plas 21	350 (100x3,5)	
Definitief onderhoudspad (tijdelijke werkweg) van plas 21 naar plas 22	1155 (330x3,5)	
Tijdelijke werkweg van plas 22 naar werklocatie Joppedel	70 (20x3,5)	
Uitstroomconstructie plas 23	9 (3x3)	

Realisatiefase

In de realisatiefase vindt emissie van stikstof plaats door gebruik van (mobiele) werktuigen. Uit de AERIUS-berekening met kenmerk S5Ut1E5mMWhW van 26 april 2024 blijkt dat de activiteiten resulteren in een maximale stikstofdepositie van 9,81 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide, maximaal 0,02 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Coepelduynen en maximaal 0,01 mol/ha/jaar op de Natura 2000-gebieden Kennemerland Zuid, Westduinpark & Wapendal en Solleveld & Kapittelduinen.

Gebruiksfase

In de gebruiksfase is de waterwinning in gebruik en vindt geen toename van depositie van stikstof plaats ten opzichte van de huidige situatie.

Vergunningplicht

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb bepaalt dat het verboden is zonder vergunning een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, worden onder significante gevolgen verstaan: een significant negatief effect op de habitattypen of soorten waarvoor een gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in de aanwijzingsbesluiten voor de desbetreffende gebieden.

De beoordeling van de aanvraag heeft betrekking op verzuring en vermisting als gevolg van stikstofdepositie in de realisatiefase. De beoogde activiteit heeft daarnaast overige effecten op het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide. Het gaat daarbij om de effecten als gevolg van oppervlakteverlies van kwalificerende habitattypen, verstoring (geluid, trillingen), verandering in dynamiek en hydrologische effecten.

Voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van (significant) negatieve effecten als gevolg van stikstofemissie ten gevolge van het project, is het van belang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen. Het gaat daarbij om de stikstofdepositie van alle onlosmakelijk met elkaar verbonden activiteiten die tezamen het project vormen. Bij de beoordeling van het projecteffect mogen ook de onlosmakelijk met het project samenhangende positieve gevolgen (zoals intern salderen) betrokken worden.

De gevraagde activiteit bestaat uit het opnieuw boren van winning 8.1, de aanleg van 2 nieuwe infiltratieplassen, het uitvoeren van werkzaamheden aan plas 23 en natuurherstel en -verbetering in Joppedel. Het gaat hier om een waterwinsysteem dat in de jaren negentig van de vorige eeuw is aangelegd. Voor de aanwezige winning 8 is geen vergunning in het kader van de Wnb verleend, omdat de waterwinning reeds plaatsvond ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide.

Projecteffect

Ten behoeve van de bepaling van het projecteffect is een AERIUS-berekening uitgevoerd van de realisatiefase. In de gebruiksfase is geen sprake van stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie. In de AERIUS-berekening van de realisatiefase van 26 april 2024 met kenmerk S5Ut1E5mMWhW zijn de gevolgen van de activiteiten op de Natura 2000-gebieden weergegeven. Hieruit blijkt dat het project resulteert in een maximale stikstofdepositie van 9,81 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide, maximaal 0,02 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Coepelduynen en maximaal 0,01 mol/ha/jaar op de Natura 2000-gebieden Kennemerland Zuid, Westduinpark & Wapendal en Solleveld & Kapittelduinen.

Conclusie vergunningplicht

Op basis van de aangeleverde documenten en de AERIUS-berekening hebben wij vastgesteld dat de gevraagde activiteit vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb als gevolg van stikstofdepositie en

overige effecten. De activiteit kan significant negatieve effecten hebben op de Natura 2000-gebieden Meijndel & Berkheide, Coepelduynen, Kennemerland-Zuid, Westduinpark & Wapendal en Solleveld & Kapittelduinen.

Instandhoudingsdoelstellingen

De bovengenoemde Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor habitattypen en- soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt.

Voor het gevraagde project zijn in verband met een bijdrage van stikstofdepositie en overige effecten de in tabel 2a t/m 2e genoemde instandhoudingsdoelstellingen van belang.

Tabel 2a: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide.

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
Witte duinen (H2120)	behoud	verbetering
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Grijze duinen, kalkarm H2130B)	uitbreiding	verbetering
Duindoornstruwelen (H2160)*	behoud	behoud
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	behoud
Duinbossen, binnenduintrand (H2180C)	behoud	verbetering
Vochtige duinvalleien, kalkrijk (H2190B)	uitbreiding	verbetering
Vochtige duinvalleien, ontkalkt (H2190C)	uitbreiding	verbetering
H3140, kranswierwateren	behoud	behoud
nauwe korfslak(H1014); leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	behoud	behoud

* Enige afname van dit habitatype is toegestaan ten gunste van uitbreiding grijze duinen en vochtige duinvalleien

Tabel 2b: Instandhoudingsdoelstelling Natura 2000-gebied Coepelduynen.

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	behoud	behoud

Tabel 2c: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Kennemerland Zuid.

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Grijze duinen, kalkarm H2130B)	behoud	verbetering
Duinheiden met struikhei (H2150)	behoud	behoud
Duindoornstruwelen (H2160)*	behoud	behoud
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	behoud
Duinbossen, binnenduintrand (H2180C)	behoud	behoud
Vochtige duinvallen, kalkrijk H2190B)	uitbreiding	verbetering
nauwe korfslak(H1014); leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	behoud	behoud

* Enige afname van dit habitatype is toegestaan ten gunste van uitbreiding grijze duinen en vochtige duinvalleien

Tabel 2d: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal.

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
Witte duinen (H2120)	behoud	behoud
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Grijze duinen, kalkarm H2130B)	behoud	behoud
Duindoornstruwelen (H2160)*	behoud	behoud
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	verbetering
Duinbossen, binnenduintrand (H2180C)	behoud	verbetering

* Enige afname van dit habitatype is toegestaan ten gunste van uitbreiding grijze duinen en vochtige duinvalleien

Tabel 2e: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
Duinheiden met struikhei (H2150)	Behoud	verbetering
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	verbetering

Beoordeling aanvraag ten aanzien van stikstofdepositie

In deze beoordeling wordt nader ingegaan op de bijdrage aan stikstofdepositie ten gevolge van het project.

Ecologische beoordeling

De initiatiefnemer heeft in de “Ecologische beoordeling stikstof project Winning 8”³ (hierna: ecologische beoordeling), aangevoerd dat de beoogde activiteit en daaruit resulterende stikstofdepositie geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de bovengenoemde Natura 2000-gebieden.

Uit de AERIUS berekening van 26 april 2024 met kenmerk S5Ut1E5mMWhW blijkt dat de emissie van (mobiele) werktuigen in de realisatiefase resulteert in een maximale stikstofdepositie op habitattypen in de genoemde Natura 2000-gebieden zoals weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Projecteffect in mol/ha/jaar in de realisatiefase.

Natura 2000-gebied	Projecteffect realisatiefase, max stikstofdepositie in mol/ha/jaar
Meijendel & Berkheide	9,81
Coepelduynen	0,02
Kennermerland Zuid	0,01
Westduinpark & Wapendal	0,01
Solleveld & Kapittelduinen	0,01

Ontwikkeling achtergronddepositie

Sinds 2018 daalt de achtergronddepositie in de kustgebieden in Zuid-Holland. Dit blijkt ook uit het rapport “Analyse ontwikkeling stikstofemissie en -depositie”, RIVM-briefrapport 2024-0007 en AERIUS Monitor 2023. De prognose is dat deze daling zal doorzetten in de komende jaren. Dit neemt niet weg dat in grote delen van de duingebieden nog steeds sprake is van een overbelaste situatie waarbij de Achtergronddepositiewaarde (ADW) hoger is dan de Kritische Depositiewaarde (KDW) voor habitattypen.

Natuurlijke buffering van stikstof in het bodemsubstraat en/of de aanwezigheid van kalkrijke kwel zijn sleutelfactoren die bepalend is voor de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige duinhabitattypen. Daarnaast zijn processen als windverstuiving en begrazing door konijnen van oudsher bepalend voor de kwaliteit. Deze factoren bepalen de veerkracht en de kwaliteit van deze habitattypen. Het betreft sleutelfactoren die onder natuurlijke situaties permanent en langjarig van invloed zijn. In duingebieden is daarnaast het opstapelen van organisch materiaal op en in de bodem en het daardoor en door uitspoeling van kalk optreden van verzuring een natuurlijk proces. Het is onder natuurlijke omstandigheden een traag proces (decennia) dat in duinen waar plaats is voor winddynamiek extra vertraagd wordt door processen als verstuiving en lokale erosie. Duinhabitattypen zijn voor hun instandhouding dan ook afhankelijk van kleinschalige verstuivingsdynamiek en van begrazing. Van oudsher betreft dit begrazing door konijnen, maar met het instorten van de duinpopulaties is deze rol vanaf het einde van de vorige eeuw overgenomen door het inzetten van (grote) grazers. Vanaf deze periode wordt ook kleinschalige verstuivingsdynamiek gestimuleerd. Met begrazing en herstel van verstuiving treedt herstel van duinhabitattypen op, ook waar nog sprake is van een overbelasting met stikstof.

Opbouw beoordeling

De effecten van stikstofdepositie zijn per Natura 2000-gebied en per habitatype nader beoordeeld. Per Natura 2000-gebied is steeds eerst de depositietoename per habitatype weergegeven, alsmede het percentage van dat areaal waar de kritische depositiewaarde (KDW) reeds overschreden is. Deze informatie is afkomstig uit de betreffende gebiedsanalyses (hierna: NDA), de meest recente versie van AERIUS-monitor en de passende beoordeling. Vervolgens is voor ieder habitatype waarop dit project een toename van stikstofdepositie

³ Subtitel: Bijlage bij de passende beoordeling project winning 8, opgesteld door Bureau Waardenburg, met projectnummer 22-0915, rapportnummer 23-116 van 7 februari 2024.
ODH1100474

veroorzaakt, een specifieke beoordeling uitgewerkt op basis van de huidige kwaliteit en omstandigheden of de reeds in uitvoering zijnde beheermaatregelen.

Per Natura 2000-gebied en per habitattype of leefgebied van een soort is gekeken of op één of meerdere hexagonen met het betreffende vegetatietype de kritische depositiewaarde overschreden wordt door de achtergronddepositie, of binnen een marge van 70 mol/ha/jaar ligt (meetonzekerheid). De habitattypen waarbij dit niet het geval is zijn niet beschreven. Hiervan is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelstellingen in het geding komen door een toename van stikstofdepositie.

Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide

Tabel 4: Stikstofdepositie in realisatiefase van project (in mol/ha/jaar) op Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide per habitattype (in hectare).

Habitattype	Maximale N toename (op (naderend) overbelaste hexagonen)	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitattype in gebied	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW
H2120 Witte duinen	9,81 (0,13)	1429	1947	96	< 1%	0,8
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	9,81 (1,53)	1071	2015	583	15	141
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	9,81 (9,81)	929	1983	295	82	282
H2160 Duindoornstruwelen	9,81 (0,01)	2000	2015	591	< 1	0,4
H2180A Duinbossen (droog)	0,51 (0,32)	1071	1983	418	78	362,7
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	4,35 (0,19)	1786	1933	125	4	12,3
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	6,77 (0,02)	1429	1416	21	0,02	0,02
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,02 (0,02)	1071	1505	<1	29	0,1
H3140, Kranswierwateren	7,08 (7,08)	571	1425	16	100	16
H1014, nauwe korfslak, LG12, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen	9,81 (0,12)	1643	1899	51	0	0,3

H2120, Witte duinen

In de ecologische beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van habitattype H2120, Witte duinen in het gebied circa 96 ha bedraagt. De KDW wordt op minder dan 1% van het totale oppervlak (op 0,8 ha) overschreden. De maximale projectbijdrage bedraagt hier 0,13 mol N/ha/jaar. De maximale bijdrage van 9,81 mol/ha/jaar vindt plaats op niet overbelaste hexagonen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de vegetatiekundige kwaliteit van H2120, Witte duinen, goed is ter plaatse van de overbelaste hexagonen. Enkele deelgebieden waaronder de zeereep zijn als goed beoordeeld voor typische soorten. In andere deelgebieden die meer landinwaarts zijn gelegen, zijn minder typische soorten aanwezig. De 'structuur en functie' van het habitattype is minder goed ontwikkeld als gevolg van een beperkte verstuvingsdynamiek. Het grootste knelpunt met betrekking tot de instandhoudingsdoelen is dan ook het gebrek aan dynamiek als gevolg van kunstmatig kustbeheer. Andere knelpunten zijn het dichtgroeien van het duin en de snelle successie van struweel door het wegvallen van de konijnenpopulatie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van project winning 8 van maximaal 0,13 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2120, Witte duinen. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk

In de ecologische beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) in het Natura 2000-gebied 583 ha bedraagt. De projectbijdrage van maximaal 1,53 mol N/ha/jaar op hexagonen met een (naderende) overbelasting komt voor over een oppervlakte van 141 ha. De maximale bijdrage van 9,81 mol N/ha/jaar vindt plaats op niet overbelaste hexagonen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype overwegend goed is. De grootste knelpunten met betrekking tot de kwaliteit zijn het deels ontbreken van typische soorten, vergrassing (lokaal mogelijk door loslopende honden) en verstruweling als gevolg van een te lage verstuuingsdynamiek en onvoldoende natuurlijke begrazing door konijnen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van 1,53 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit te verbeteren.

H2130B, Grijze duinen, kalkarm

In de ecologische beoordeling is beschreven dat in het gebied voor habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) de KDW op 82% van het totale oppervlak van 282 ha wordt overschreden als gevolg van de tijdelijke projectbijdrage van winning 8 van maximaal 9,81 mol/ha/jaar. De maximale depositie vindt plaats op hexagonen tot op 400 meter rond het projectgebied waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, daarna neemt de stikstofdepositie sterk af.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van de vegetatie wisselend is. De knelpunten voor het habitattype zijn vergelijkbaar met habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) en hangen samen met een te lage verstuuingsdynamiek en op verschillende plekken onvoldoende natuurlijke begrazing door konijnen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 9,81 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2160, Duindoornstruwelen

In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW voor habitattype H2160, Duindoornstruwelen op 0,4 ha wordt overschreden. De projectbijdrage op overbelaste hexagonen bedraagt 0,01 mol N/ha/jaar. De maximale bijdrage van 9,81 mol N/ha/jaar heeft betrekking op overbelaste hexagonen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat stikstofdepositie een knelpunt vormt voor de huidige kwaliteit van het habitattype.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitattype H2160, Duindoornstruwelen. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2180A, Duinbossen, droog

Binnen het gebied komen de subhabitattypen H2180Abe, Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao, Duinbossen (droog) overig, voor. In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van subhabitattype H2180Abe, Duinbossen (droog), berken-eikenbos op 78% van het totale oppervlak (4 ha) wordt overschreden. De

maximale tijdelijke projectbijdrage van 0,23 mol N/ha vindt plaats op 3,7 ha (overbelast) oppervlak. De KDW van subhabitattypen H2180A, Duinbossen (droog), overig wordt op 77% van het totale oppervlak (414 ha) overschreden. De projectbijdrage van 0,32 mol N/ha/jaar vindt plaats op 359 ha overbelast oppervlak. De maximale bijdrage van 0,51 mol N/ha/jaar heeft betrekking op niet overbelaste hexagonen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat er geen knelpunten voor het habitattypen bekend zijn, ondanks een overschrijding van de KDW.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 0,32 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van de genoemde subhabitattypen van habitattypen H2180A, Duinbossen (droog). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattypen te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattypen.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand

Uit de ecologische beoordeling blijkt dat de KDW van habitattypen H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) op 29% van het totale oppervlak (125 ha) wordt overschreden. Een tijdelijke projectbijdrage van 0,19 mol N/ha/jaar vindt plaats op 12,3 ha (naderend) overbelast oppervlak. De maximale projectbijdrage van 4,35 mol N/ha/jaar vindt plaats op niet overbelaste hexagonen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de huidige kwaliteit van het habitattypen matig tot goed is. Stikstofdepositie vormt geen knelpunt voor de deels matige kwaliteit van het habitattypen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,19 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitattypen H2180C, Duinbossen (binnenduinrand). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattypen te verbeteren.

H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk)

Uit de ecologische beoordeling blijkt dat de KDW van habitattypen H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk) nergens wordt overschreden. Op 0,02 hectare is sprake van een naderende overschrijding van 0,02 mol N/ha/jaar. De overschrijding vindt plaats op twee locaties in Meijdendel. De maximale projectbijdrage van 6,77 mol N/ha/jaar treft niet overbelaste hexagonen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de vegetatie vrijwel overal goed is. De verspreide ligging van het habitattypen vormt het grootste knelpunt in het gebied. Een relatie tussen stikstofdepositie en kwaliteit lijkt niet aanwezig.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,02 mol/ha/jaar op hexagonen met een naderende overschrijding niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattypen H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattypen te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattypen.

H2190C, Vochtige duinvalleien, ontkalkt

In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van habitatype H2190C, Vochtige duinvalleien (ontkalkt) op 29% van het totale oppervlak (0,1 ha) wordt overschreden. Een projectbijdrage van 0,02 mol N/ha/jaar vindt plaats op het gehele oppervlak.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van de vegetatie, abiotiek en typische soorten goed is. De verspreide ligging van het habitatype vormt een knelpunt voor de kwaliteit op basis van structuur en functie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,02 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitatype H2190C, Vochtige duinvalleien (ontkalkt). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype.

H3140, Kranswierwateren

In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van habitatype H3140, Kranswierwateren op 100% van het totale oppervlak (16 ha) wordt overschreden. De projectbijdrage van 7,08 mol N/ha/jaar vindt plaats op het gehele oppervlak.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van de vegetatie, abiotiek en typische soorten goed is. De verspreide ligging van het habitatype vormt een knelpunt voor de kwaliteit op basis van structuur en functie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 7,08 mol N/ha niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitatype H3140, Kranswierwateren. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype.

H1014, nauwe korfslak, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)

Het leefgebied LG12, Zoom, mantel en droog struweel van de duinen is in Meijendel & Berkheide aangewezen voor de doelsoort H1014, nauwe korfslak. In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van het leefgebied op minder dan 1% van het totale oppervlak van het leefgebied (0,3 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage bedraagt maximaal 0,12 mol N/ha/jaar op naderend overbelaste hexagonalen.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de KDW van het leefgebied van de nauwe korfslak nauwelijks wordt overschreden. Met het beheer en de maatregelen die reeds worden uitgevoerd ten behoeve van H2130, Grijze duinen en H2190, Vochtige duinvalleien is de kwaliteit van het leefgebied van nauwe korfslak afdoende gewaarborgd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat een tijdelijke projectbijdrage van 0,12 mol N/ha/jaar op een zeer beperkt deel van het totaaloppervlak van het leefgebied niet leidt tot een meetbaar effect op het leefgebied van nauwe korfslak. De tijdelijke projectbijdrage vormt geen knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de nauwe korfslak.

Natura 2000-gebied Coepelduynen

Tabel 5: Stikstofdepositie in realisatiefase van project (in mol/ha/jaar) op Natura 2000-gebied Coepelduynen per habitatype (in hectare).

Habitatype	Maximale N toename (op (naderend) overbelaste hexagonen)	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitatype in gebied	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,02 (0,02)	1071	1776	112	19	33,4

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk

In de ecologische beoordeling is beschreven dat het totale oppervlak van habitatype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) in het gebied 112 ha bedraagt. Op overbelast oppervlak van 33,4 ha vindt een tijdelijke depositie van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar plaats.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype overwegend goed is. In het gebied is voldoende dynamiek en een gezonde konijnenpopulatie aanwezig.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor het habitatype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren.

Natura 2000-gebied Kennemerland Zuid

Tabel 6: Stikstofdepositie in realisatiefase van project (in mol/ha/jaar) op Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid per habitatype (in hectare).

Habitatype	Maximale N toename (op (naderend) overbelaste hexagonen)	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitatype in gebied	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01 (0,01)	1071	1775	1570	12	25
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01 (0,01)	929	1753	818	49	16
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01 (0,01)	857	1519	4,8	99	0,9
H2180A Duinbossen (droog)	0,01 (0,01)	1071	1753	1111	94	60,3
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01 (0,01)	1786	2065	420	4	2,8
H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01 (0,01)	1429	1590	86	1	0,4
H1014, nauwe korfslak, LG12, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen	0,01 (0,01)	1643	1733	33	2	0,03

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk

In de ecologische beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) in het Natura 2000-gebied 1570 ha bedraagt. In totaal vindt op 25 ha overbelast oppervlak een maximale toename van stikstofdepositie plaats van 0,01 mol/ha/jaar.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype overwegend goed is. De grootste knelpunten met betrekking tot de kwaliteit zijn een hoge begrazingsdruk door damherten, een afnemende

konijnenpopulatie en te weinig dynamiek. Deze factoren leiden in combinatie met stikstofdepositie tot vergrassing en verstruweling.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de geringe en tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitatype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit te verbeteren.

H2130B, Grijze duinen, kalkarm

In de ecologische beoordeling is beschreven dat in het gebied habitatype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) de KDW op 49% van het totale oppervlak van 818 ha wordt overschreden als gevolg van de tijdelijke projectbijdrage van project winning 8 van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype overwegend goed is. De knelpunten voor het habitatype zijn een hoge begrazingsdruk door damherten en een afnemende konijnenpopulatie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de geringe, tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitatype H2130B, Grijze duinen (kalkarm). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren.

H2150, Duinheiden met struikhei

In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW voor habitatype H2150, Duinheiden met struikhei op 99% van het totale oppervlak van 4,8 ha wordt overschreden. De projectbijdrage op overbelaste hexagonen van 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op 0,9 ha.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype matig is. De knelpunten voor het habitatype zijn een hoge begrazingsdruk door damherten en vergrassing als gevolg van stikstofdepositie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke, geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitatype H2150, Duinheiden met struikhei. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te behouden.

H2180A, Duinbossen, droog

Binnen het gebied komen de subhabitattypen H2180Abe, Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao, Duinbossen (droog) overig voor. In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van subhabitatype H2180A, Duinbossen (droog), berken-eikenbos op 94% van het totale oppervlak (481 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha vindt plaats op 7,3 ha overbelast oppervlak. De KDW van subhabitatype H2180A, Duinbossen (droog), overig wordt op 67% van het totale oppervlak (630 ha) overschreden. De projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op 53 ha overbelast oppervlak.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat een knelpunt voor het habitatype de begrazing door damherten vormt. Hierdoor wordt de ontwikkeling van ondergroei sterk beperkt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke, geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van de genoemde subhabitattypen van habitatype H2180A, Duinbossen (droog). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te behouden. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand

Uit de ecologische beoordeling blijkt dat de KDW van habitatype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) op 4% van het totale oppervlak (420 ha) wordt overschreden. Een tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op 2,8 ha overbelast oppervlak.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de huidige kwaliteit van het habitatype goed is. Knelpunten zijn de aanwezigheid van exoten, stikstofdepositie en een hoge begrazingsdruk.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke, geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitatype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te behouden.

H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk)

Uit de ecologische beoordeling blijkt dat de KDW van habitatype H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk) op 1% van het totale oppervlak (86 ha) wordt overschreden. Op 0,4 hectare is sprake van een overschrijding van 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype matig tot goed is. Knelpunten zijn eutrofiëring, verzuring, beperkte dynamiek, lage konijnenbegrazing en verdroging

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke, geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitatype H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype.

H1014, nauwe korfslak, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)

Het leefgebied LG12, Zoom, mantel en droog struweel van de duinen is in Kennemerland-Zuid aangewezen voor de doelsoort H1014, nauwe korfslak. In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van het leefgebied op 2% van het totale oppervlak van het leefgebied (33 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage vindt plaats op 300 m² overbelast habitat en bedraagt maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de KDW van het leefgebied van de nauwe korfslak nauwelijks wordt overschreden. De soort komt in het gebied ter plaatse van de projectbijdrage in hoge dichtheden voor.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat een tijdelijke, geringe projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar op een zeer beperkt deel van het totaaloppervlak van het leefgebied niet leidt tot een meetbaar effect op het leefgebied van nauwe korfslak. De tijdelijke projectbijdrage vormt geen knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de nauwe korfslak.

Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal

Tabel 7: Stikstofdepositie in realisatiefase van project (in mol/ha/jaar) op Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal per habitattype (in hectare).

Habitattype	Maximale toename (op (naderend) overbelaste hexagonen)	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitattype in gebied	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW
H2120 Witte duinen	0,01 (0,01)	1429	2604	16	1	0,01
H2130A Grijze duinen, kalkrijk	0,01 (0,01)	1071	2699	40	64	1,8
H2130B Grijze duinen, kalkarm	0,01 (0,01)	929	2315	5	86	0,1
H2160 Duindoornstruwelen	0,01 (0,01)	2000	2699	45	6	1,6
H2180A Duinbossen (droog)	0,01 (0,01)	1071	2315	1,5	100	0,5
H2180C Duinbossen, binnenduinrand	0,01 (0,01)	1786	2736	70,3	37	26,8

H2120, Witte duinen

In de ecologische beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van H2120, Witte duinen in het Natura 2000-gebied circa 16 ha bedraagt. De KDW wordt op minder dan 1% van het totale oppervlak overschreden. De maximale projectbijdrage van 0,01 mol/ha/jaar vindt plaats op 100 m².

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype goed is. Knelpunt is met name verstruweling met duindoorn en rimpelroos in minder dynamische delen van de zeereep.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke, geringe projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor habitattype H2120, Witte duinen. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk

In de ecologische beoordeling is beschreven dat het totale oppervlak van habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) in het gebied circa 40 ha bedraagt. De KDW wordt op 64% van het totale oppervlak overschreden. De projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op hexagonen met een (naderende) overbelasting komt voor op 1,8 ha.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype overwegend goed is. Knelpunten zijn de aanwezigheid van exoten en lokaal weinig dynamiek.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke, geringe projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor het habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2130B, Grijze duinen, kalkarm

In de ecologische beoordeling is beschreven dat in het gebied de KDW van habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) op 86% van de totale oppervlakte (5 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage betreft maximaal 0,01 mol N/ha/jaar. Deze projectbijdrage vindt plaats op 0,1 hectare.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype voor wat betreft de vegetatie overwegend matig is. Knelpunten zijn de beperkte dynamiek, stikstofdepositie en betreding voor begrazing. Om de kwaliteit in stand te houden is meer verstuivingsdynamiek nodig om vergrassing te voorkomen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat een tijdelijke, geringe projectbijdrage van stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol/ha/jaar het project het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) niet in de weg staat. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op het behoud van de kwaliteit van het habitatype.

H2160, Duindoornstruwelen

In de ecologische beoordeling is beschreven dat de KDW van het habitatype H2160, Duindoornstruwelen op 6% van het totale oppervlak (45 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op 1,6 ha.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype goed is. De aanwezigheid van exoten is een knelpunt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de overbelasting een zeer beperkt deel van het habitat betreft en dat een tijdelijke, geringe projectbijdrage van maximaal 0,01 N/ha/jaar het behalen van de instandhoudingsdoelen voor habitatype H2160, Duindoornstruwelen niet in de weg staat. De tijdelijke en geringe depositieverhoging heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om kwaliteit van het habitatype te behouden.

H2180A, Duinbossen, droog

In het Natura 2000-gebied komen de subhabitattypen H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog) overig voor. Uit de ecologische beoordeling blijkt dat de maximale projectbijdrage op deze subhabitattypen 0,01 mol N/ha/jaar bedraagt. Voor subhabitatype H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos treft dit 0,5 ha overbelast oppervlak. Voor subhabitatype H2180Ao, Duinbossen (droog), overig gaat het om een overbelast oppervlak van 100 m².

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de actuele kwaliteit van de subhabitattypen matig tot goed is. Er zijn geen knelpunten in de NDA vermeld.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de overbelasting als gevolg van de tijdelijke, geringe projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar het behalen van de instandhoudingsdoelen voor H2180A Duinbossen (droog), niet in de weg staat. De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand

In de ecologische beoordeling is beschreven dat binnen het gebied habitatype H2180C, duinbossen (binnenduinrand) op een oppervlakte van 70 ha voorkomt. De maximale projectbijdrage bedraagt 0,01 mol N/ha/jaar over een oppervlakte van 27 ha. Deze bijdrage treft 37% van het totale oppervlak binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype als matig is beoordeeld als gevolg van de aanwezigheid van exoten, gebrek aan open plekken, jonge ontwikkelingsstadia en recreatieve druk. Stikstofdepositie vormt geen knelpunt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat de tijdelijke, geringe projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor de instandhoudingsdoelen voor habitatype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand). De tijdelijke depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren.

Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

Tabel 8: Stikstofdepositie in realisatiefase van project (in mol/ha/jaar) op Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen per habitatype (in hectare).

Habitatype	Maximale toename (op (naderend overbelaste hexagonen)	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitatype in gebied	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01 (0,01)	857	2013	2,1	100	0,1
H2180Ao Duinbossen (droog), overig	0,01 (0,01)	1071	2115	68,3	98	9,8

H2150, Duinheiden met struikhei

Uit de ecologische beoordeling blijkt dat habitatype H2150, Duinheiden met struikhei over een totale oppervlakte van 2,1 ha voorkomt. Het project veroorzaakt een tijdelijke toename van 0,01 mol N/ha/jaar op 0,1 ha overbelast oppervlak.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitatype matig tot goed is. Op locaties waar adequaat beheer plaatsvindt, is de kwaliteit van het habitatype goed.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling. De tijdelijke, geringe toename als gevolg van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar leidt niet tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitatype H2150, Duinheiden met struikhei. De tijdelijke depositieverhoging heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren.

H2180Ao Duinbossen, droog overig

De KDW van het subhabitatype H2180Ao, Duinbossen (droog), overig wordt op 98% van het oppervlak (68 ha) overschreden. In totaal vindt op 9,8 ha overbelast oppervlak een tijdelijke projectbijdrage plaats van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de ecologische beoordeling en de NDA blijkt dat de actuele kwaliteit van het subhabitatype matig tot goed is. Binnen het gebied worden maatregelen uitgevoerd die gericht zijn op het creëren van open plekken ten behoeve van verjonging. Aanvullend zijn maatregelen nodig om verruiging tegen te gaan. Door het uitvoeren van deze maatregelen wordt de kwaliteit van het habitatype verbeterd en worden jaarlijks grote hoeveelheden stikstof uit het gebied verwijderd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de ecologische beoordeling dat het project niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het subhabitatype H2180Ao, Duinbossen (droog), overig. Het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het subhabitatype niet in de weg. De tijdelijke, geringe depositietoename heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het subhabitatype te verbeteren.

Conclusie stikstofdepositie

Uit de ecologische beoordeling en de AERIUS-berekening van 26 april 2024 met kenmerk S5Ut1E5mMWhW blijkt dat in de realisatiefase sprake is van een toename van stikstofdepositie van maximaal 9,81 mol/ha/jaar. Gelet op de

specifieke milieukenmerken en omstandigheden van de gebieden, zijn wij van mening dat in de passende beoordeling op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van de gebieden niet worden aangetast als gevolg van de berekende stikstofdepositie in de realisatiefase.

Wij stellen vast dat voldoende zekerheid is verkregen dat het project winning 8 geen significant negatief effect heeft ten gevolge van stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Meijndel & Berkheide, Coepelduynen, Kennemerland-Zuid, Westduinpark & Wapendal en Solleveld & Kapittelduinen.

Beoordeling aanvraag ten aanzien van overige effecten

Naast effecten door verzuring en vermessing als gevolg van stikstofdepositie heeft de beoordeling van de aanvraag, gelet op de geringe afstand van de beoogde activiteit ten opzichte van omliggende Natura 2000-gebieden, ook betrekking op overige effecten. Het project kan leiden tot oppervlakteverlies, verstoring (geluid, trillingen), verandering in dynamiek en hydrologische effecten op het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide. Op andere Natura 2000-gebieden is geen sprake van overige effecten.

De werkzaamheden leiden tot tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden op ten gevolge van het uitvoeren van de grondwerkzaamheden en de inzet van materieel en materiaal, wat leidt tot ruimtebeslag (gebruik werkpaden), verstoring (waaronder geluid en, trillingen) en veranderingen in hydrologie (tijdelijke bemaling). Permanente effecten treden op ten gevolge van de aanleg van de twee nieuwe infiltratieplassen en nieuwe onderhoudspaden, wat leidt tot ruimtebeslag en verandering in de hydrologie.

De initiatiefnemer heeft in de passende beoordeling aangevoerd dat de beoogde activiteit geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Hieronder worden de conclusies per effect (met een onderverdeling naar de tijdelijke en permanente effecten) uiteengezet en beoordeeld.

Ruimtebeslag/Oppervlakteverlies

Het tijdelijk en permanent ruimtebeslag/oppervlakteverlies ziet op de aanleg van twee nieuwe infiltratieplassen 21 en 22 en twee nieuwe onderhoudspaden. In tabel 9 zijn de oppervlakten weergegeven.

Tabel 9: Tijdelijk en permanent oppervlakteverlies (in m²) per habitattypen en leefgebied nauwe korfslak.

Type ingreep	Tijdelijk oppervlakteverlies habitattypen H2120/H2130	Tijdelijk oppervlakteverlies habitattypen H2160	Permanent oppervlakteverlies habitattypen H2120/H2130A	Permanent oppervlakteverlies habitattypen H2160	Permanent oppervlakteverlies leefgebied LG12 nauwe korfslak
<i>Infiltratieplassen</i>					
Plas 21 (2654 m ²)			1100	1600	
Plas 22 (4395 m ²)			4200		4300
<i>Onderhoudspaden</i>					
Plas 21	200			100	
Plas 22	800	100			
Totaal in hectare	0,1	0,01	0,53	0,17	0,43

Tijdelijk oppervlakteverlies

Het tijdelijk oppervlakteverlies ziet op de kale plekken die ontstaan na het verwijderen van de tijdelijk te gebruiken rijplaten bij de onverharde onderhoudspaden. Deze kale plekken betreffen een zeer beperkte oppervlakte van circa 0,1 ha. De plekken zijn vergelijkbaar met kleine zandige stuifplekken.

Vanuit de randen van de twee onderhoudspaden en de hogere randen langs de nieuwe plassen zal op de vergraven kale plekken droog duingrasland tot ontwikkeling komen, met kenmerken van aansluitend habitat H2120 Witte duinen en H2130A Grijs duinen (kalkrijk). Deze ontwikkeling is ook langs andere infiltratieplassen te zien waar de

rand sterk oploopt en de omstandigheden droog zijn. Bij flauwe oevers ontwikkelt zich riet langs de oever met kenmerken van habitat Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten) en ontwikkelt zich duindoornstruweel op de droge delen van de oever.

Als gevolg van de open plekken kan de lokale dynamiek toenemen doordat de wind vat krijgt op het zand en kleinschalige verstuiving optreedt. Zowel voor de ontwikkeling van Grijze duinen als Vochtige duinvalleien kan een lokale (beperkte) verstuiving bijdragen aan de kwaliteit van het habitat ter plekke. Ten aanzien van herstel van de vegetatie zijn in dit besluit monitoringsvoorschriften opgenomen.

Op grond van bovenstaande onderschrijven wij de conclusie uit de passende beoordeling dat het tijdelijke oppervlakteverlies geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de habitattypen H2120, Witte duinen, H2130, Grijze duinen en H2160, Duindoornstruwelen.

Permanent oppervlakteverlies

H2130, Grijze duinen, kalkrijk

Uit de passende beoordeling blijkt dat er een oppervlakteverlies van 0,53 ha H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) (in mozaïek met H2120, Witte duinen) optreedt als gevolg van de aanleg van de twee nieuwe infiltratieplassen.

Voor de beoordeling van dit oppervlakteverlies is in de passende beoordeling uitgegaan van de meest recente habitatkartering, de T1-kaart.⁴ Het gaat hier om de uitgevoerde vegetatiekartering in het groeiseizoen 2020 – 2021 van Van der Goes en Groot⁵. Op basis van deze vegetatiekartering is een nieuwe habitattypekaart T1 opgesteld (D.J. van der Goes 2023⁶). Deze nieuwe habitattypekaart wijkt af van de oudere habitattypekaart T0. Dit komt onder andere doordat de T1-Habitatkaart gedetailleerder is dan de T0-kaart. Daarnaast lijkt ook sprake te zijn van uitbreiding van het oppervlak van het habitattype door maatregelen ten behoeve van de ontwikkeling van duingrasland (waaronder H2130A, grijze duinen (kalkrijk)). Ook lijkt de gehanteerde typologie van de T0-kaart af te wijken in het onderscheid tussen kalkarme en kalkrijke vegetatietypen. In de karteringen van de T1-kaart is een duidelijkere afbakening gemaakt in kalkarme en kalkrijke vegetatietypen. Hierdoor is de verdeling in de subhabitattypen H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) en H2130B, Grijze duinen (kalkarm) anders in beide versies. Uit de laatste kartering blijkt dat het Natura 2000-gebied overwegend bestaat uit habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). Daarmee is sprake van een sterke toename aan areaal van H2130A, Grijze duinen, kalkrijk ten opzichte van de T0-kaart.

Daarnaast zal op basis van andere projecten in het kader van het Programma Berkheide (waaronder winning 6.2, winning 4, winning 10, winning 11 en winning 6.1 – 6.3) per saldo sprake zijn van een toename in areaal van het habitattype H2130A, Grijze duinen. Door middel van monitoringsvoorschriften wordt geborgd dat het gewenste habitat wordt ontwikkeld. Indien dit niet gebeurt dienen aanvullende herstelmaatregelen te worden getroffen. De genoemde projecten zorgen gezamenlijk voor een oppervlakte toename aan habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) van circa 6,8 ha⁷.

Op basis van bovenstaande delen wij de conclusie uit de passende beoordeling dat het permanent ruimtebeslag geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk).

⁴ Deze T1-kaart is uitsluitend gebruikt bij de beoordeling van het overige effecten. Voor effecten met betrekking tot stikstofdepositie is gebruik gemaakt van de informatie uit AERIUS Monitor. De huidige versie van AERIUS Monitor gaat uit van de T0-kaart.

⁵ Vegetatie- en plantensoortenkartering Meijndel 2021, Kartering van vegetaties en SNL-, Rode Lijst- en habitattoorten, Van der Goes en Groot, rapportnummer 2021-190, 8 maart 2022.

⁶ Habitatkaart T1, Meijndel & Berkheide 2020-2023, D.J. van der Goes, rapportnummer 2023-092, versie 2 van 29 januari 2024.

⁷ Programma Berkheide, Raamwerk mitigatie en compensatie gebiedsbescherming, bureau Waardenburg, ecologie en landschap, rapportnummer 22-149, projectnummer 21-0706, 14 september 2022

H2160, Duindoornstruweleen

Als gevolg van de aanleg van infiltratieplas 21 gaat permanent 0,17 ha H2160, duindoornstruwelen verloren. Als gevolg van de realisatie van het onderhoudspad gaat 0,01 ha van het habitatype verloren. Door de aanleg van infiltratieplas 21 gaat 0,16 ha verloren.

Oppervlakteverlies onderhoudspad

Het verwijderen van 0,01 ha H2160 Duindoornstruwelen is nodig voor een tijdelijk werkpad. Na uitvoering van de werkzaamheden blijft dit een onverharde onderhoudspad. Het onverharde onderhoudspad wordt na afloop van de werkzaamheden beheerd (maaien) waardoor de 27 meter van dit tracé (waarbinnen huidig aanwezig duindoorn wordt verwijderd) kan ontwikkelen tot habitatype H2130, Grijs duinen. Het betreft 100 m² (0,01ha). Het beheer staat dit niet in de weg. Voor dit areaal is daarmee de ten gunste van bepaling uit het aanwijzingsbesluit van toepassing.

Oppervlakteverlies als gevolg van aanleg infiltratieplas

Het oppervlakteverlies van 0,16 ha H2160, duindoornstruwelen ten behoeve van de aanleg van een infiltratieplas achten wij verwaarloosbaar ten opzichte van de in totaal 187 ha van het habitatype in het Natura 2000-gebied. Dat is minder dan 0,002% van het huidige areaal.

Bovendien is in het Natura 2000-beheerplan een ambitie opgenomen voor het verwijderen van 25-35 ha struwelen en soortenarm bos. Hierdoor ontstaat meer openheid en wordt de dynamiek van het duinlandschap bevorderd. Hoewel het verwijderen van het habitatype voor de aanleg van plas 21 niet direct ten gunste komt van habitatype H2130, Grijs duinen of H2190, Vochtige duinvallei is in indirecte zin wel sprake van een 'ten gunste van bepaling' omdat de infiltratieplassen bijdragen aan verbetering / optimalisatie van de grondwatercondities in duinvallei Joppedel. Op basis van het aanwijzingsbesluit is enige achteruitgang van het habitatype mogelijk ten gunste van H2190, Vochtige duinvalleien.

Tijdelijke effecten verstoring (geluid, trillingen)

De werkzaamheden worden in de periode september tot en met maart uitgevoerd en kunnen leiden tot enige verstoring van soorten als gevolg van mechanische effecten, trillingen, licht, geluid en menselijke aanwezigheid. In het Natura 2000-gebied zijn de volgende habitatsoorten aanwezig. Deze zijn in tabel 10 opgenomen.

Tabel 10: Instandhoudingsdoelstellingen habitatrictlijnsoorten Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide.

Habitatype	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
H1014 nauwe korfslak	behoud	behoud
H1149 kleine modderkruiper	behoud	behoud
H1318 meervleermuis	behoud	behoud
H2166 kamsalamander	behoud	behoud

De effecten op de in het gebied voorkomende soorten zijn beperkt tot het werkveld en de directe omgeving hiervan. Door gebruik te maken van rijplaten worden effecten ten gevolge van mechanische verstoring voorkomen. Vegetatie kan zich na afloop van de werkzaamheden in het groeiseizoen weer herstellen. Verstoring door geluid, licht en menselijke aanwezigheid reikt tot enkele honderden meters. Van verlichting is alleen sprake tijdens de avond- en ochtendschemering in het winterhalfjaar. In die periode wordt het licht op het werkgebied gericht. In de avonduren wordt niet gewerkt.

H1014, nauwe korfslak

De nauwe korfslak is, blijkens de passende beoordeling (en effectenindicator), niet gevoelig voor de genoemde verstoringen. Bij slakken ontbreekt een zintuig om te horen. Wij zijn van mening dat het uitvoeren van de werkzaamheden, voor wat betreft de genoemde effecten, gedurende het winterhalfjaar niet leidt tot effecten op de nauwe korfslak.

H1149, kleine modderkruiper

De kleine modderkruiper komt, met uitzondering van infiltratieplas 23, niet voor binnen het werkgebied. De beheermaatregelen die gelijktijdig bij/in infiltratieplas 23 worden uitgevoerd vallen buiten de reikwijdte van deze aanvraag.

H1318, meervleermuis

Meervleermuizen verblijven in de winterperiode in bunkers in het Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde bunkers bevinden zich op een afstand van minimaal 1 kilometer van het projectgebied. Zoals hierboven is vermeld, blijkt uit de passende beoordeling dat de verstoring door geluid, licht en menselijke aanwezigheid tot maximaal enkele honderden meters rondom de werklocaties reikt. Wij zijn van mening dat het project winning 8, voor wat betreft de genoemde effecten, om bovenstaande redenen niet leidt tot negatieve effecten op de habitatoort H1318, meervleermuis.

H2166, kamsalamander

Blijkens de passende beoordeling komt de kamsalamander niet in het projectgebied voor. Het project winning 8 leidt derhalve niet tot negatieve effecten op de habitatoort H2166, kamsalamander.

Tijdelijke effecten verandering dynamiek substraat

Door de grond- en graafwerkzaamheden neemt het oppervlak kale grond tijdelijk toe (zie hiervoor ook de beoordeling ten aanzien van oppervlakteverlies). De vegetatie (met name gaat het hier om habitattypen H2130A, Grijs duinen (kalkrijk)) kan zich na het terugbrengen van de strooisellaag (zoals opgenomen in de voorschriften) weer herstellen. Ten aanzien van herstel van habitattypen H2130A, Grijs duinen (kalkrijk) zijn monitoringsvoorschriften in dit besluit opgenomen.

Wij delen de conclusie uit de passende beoordeling dat significant negatieve effecten als gevolg van het permanent ruimtebeslag geen knelpunt vormen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen H2130A, Grijs duinen (kalkrijk).

Tijdelijke effecten verontreiniging bodem

Tijdens het uitvoeren van werkzaamheden is mobiel materieel (op banden) en niet-mobiel materieel (op rups of vaste opstelplaats) in het gebied aanwezig. Om verontreiniging van de bodem (met mogelijke effecten op habitattypen) te voorkomen, zijn voorschriften in dit besluit opgenomen ten aanzien van het stallen van materieel en het tanken. Door het opnemen van deze voorschriften kunnen significant negatieve effecten op habitattypen worden uitgesloten.

Hydrologische effecten

Het project winning 8 leidt tot tijdelijke en permanente verandering in de hydrologische situatie binnen het invloedgebied. Bij winning 8 worden 2 nieuwe infiltratieplassen, plas 21 en plas 22, aangelegd. Daarnaast worden werkzaamheden uitgevoerd aan de onttrekkingsmiddelen van winning 8.1. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is tijdelijke bemaling noodzakelijk. Als gevolg van de uitgevoerde werkzaamheden vinden tijdelijke en permanente effecten plaats, die op locaties leiden tot vernatting en/of verdroging.

Tijdelijke hydrologische effecten

Om de benoemde werkzaamheden te kunnen uitvoeren is tijdelijke bemaling nodig. Gelijktijdig met de werkzaamheden voor de nieuwe infiltratieplassen en schacht van winning 8.1, wordt de watertoevoer naar infiltratieplas 23 gestopt. Als gevolg van het cumulatieve effect van de bemalingen ten behoeve van de werkzaamheden aan winning 8.1 en bij infiltratieplas 23 treedt er tijdelijk een verlaging op van de grondwaterstand in enkele vochtige duinvalleien ten westen van winning 8.

Het onttrokken grondwater wordt afgevoerd naar de dichtstbijzijnde infiltratieplassen (28.1 en 25.4). De extra watertoevoer naar de plassen 28.1 of 25.4 heeft geen effect op het waterpeil in deze plassen omdat deze op peil gestuurd worden.

Bij winning 8 worden twee nieuwe infiltratieplassen aangelegd. Daarnaast worden werkzaamheden uitgevoerd aan de schacht van winning 8.1. Voor deze werkzaamheden zijn bemalingen nodig. Doordat de bemalingen tegelijk worden uitgevoerd en daarnaast ook gelijktijdig infiltratieplas 23 wordt drooggezet (door het droogzetten van de infiltratieplas zakt de grondwaterstand al uit), is het benodigde bemalingsdebiet bij beide bemalingen beperkt. In de notitie 'Cumulatief effect bemalingen winning 8 en droogzetten plas 23', HaskoningDHV Nederland B.V., Water & Maritime, kenmerk BI3935-WM-ME-240412-1648, 22 april 2024, zijn de berekende cumulatieve effecten beschreven. Bij de berekeningen zijn bepaalde uitgangspunten aangehouden, welke zijn beschreven in hoofdstuk 2 van genoemde notitie. Afwijken van deze uitgangspunten zou kunnen leiden tot andere effecten op natuurbelangen. Hierin is bij de ingediende passende beoordeling niet voorzien. Het voldoen aan de uitgangspunten is daarom bindend vastgelegd in voorschrift 9 van dit besluit. Mocht er toch aanleiding bestaan af te wijken van de gehanteerde uitgangspunten, dan kan dat alleen worden toegestaan indien natuurbelangen hierdoor niet nadelig worden beïnvloed. Indien afgeweken wordt van deze uitgangspunten is voorschrift 1 van dit besluit van toepassing. Het is dan aan vergunninghouder om aan te tonen dat natuurbelangen inderdaad niet worden geschaad.

Uit notities met betrekking tot bemaling⁸ blijkt dat de cumulatieve effecten niet groter zijn dan de effecten die iedere bemaling op zichzelf al op de omgeving heeft. Er zijn dus geen grotere effecten door het gelijktijdig uitvoeren van de twee bemalingen. De daling van de grondwaterstand begint met het droogvallen van infiltratieplas 23 door het stoppen van de watertoevoer. De verlaging van de grondwaterstand is, afhankelijk van de tijdsduur van de bemalingen en het droogzetten van infiltratieplas 23, maximaal 60 cm in de duinvallei Boerendel en 20 – 40 cm in de duinvalleien Meyvogelegdel, Knolletjesdel, Joppedel en Bommendel. In andere valleien bedraagt de daling maximaal 10 cm. Er is blijkens de notitie pas sprake van een verdroging van een vallei bij een verlaging van de grondwaterstand van 1 meter. Dat is hier niet aan de orde.

De tijdelijke verlaging van de grondwaterstand treedt op in de winterperiode (september 2024 – maart 2025). Na de realisatiefase kan de grondwaterstand zich herstellen. Dit betekent dat de verlaging optreedt in het natte winterseizoen, in de periode dat er in de valleien ook in de huidige situatie sprake is van hoge grondwaterstanden met inundatie. De verlaging treedt op buiten het groeiseizoen van planten, wanneer de vochtbehoefte beperkt is. Na de werkzaamheden en voor aanvang van het groeiseizoen herstelt de grondwaterstand zich door aanvoer van afstromend grondwater vanuit infiltratieplas 23 en vanuit de nieuwe infiltratieplassen. Door de nieuwe plassen neemt het afstromend grondwater toe, wat het herstel van de grondwaterstand versnelt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling en benoemde stukken dat de tijdelijke bemaling en het droogvallen van plas 23 het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg staat.

Permanente hydrologische effecten

In de gebruiksfase, als winning 8 in gebruik is, is sprake van zowel een vernattend als een verdrogend effect⁹ op aanwezige habitattypen in nabijgelegen vochtige duinvalleien. Binnen de invloed van de werkzaamheden zijn de volgende 10 duinvalleien gelegen: Monkedel, Meijvogelegdel, Knolletjesdel, Guitjesdel, Boerendel, Joppedel, Plasjes

---

⁸ de notitie "Cumulatief effect bemalingen winning 8 en droogzetten plas 23" met kenmerk BI3935-WM-ME-240412-1648 van 22 april 2024, de notitie "Bemaling ten behoeve van aanleg nieuwe infiltratieplassen winning 8" met kenmerk BI3935-WM-ME-231017-2011 van 17 oktober 2023 en de memo van 2 mei 2024, kenmerk 21-0805/G.S.02052024, met betrekking tot het cumulatief effect bemaling winning 8.

⁹ Het gaat hier om het aanpassen van de abiotische hydrologische omstandigheden ten behoeve van grondwater-afhankelijke habitats die in de NDA als systeemmaatregel zijn opgenomen.

van Simon, Hondengerecht, Paardenkerkhof en Dodebomenmeer. Andere valleien in de omgeving liggen buiten de invloedssfeer van het project.

Verdrogend effect

Uit de passende beoordeling blijkt dat de grondwaterstand direct rond winning 8 met maximaal 1 meter gaat dalen. Deze verlaging leidt tot een gering verdrogend effect in Meivogeledel, Monkedel, Guitjesdel, Plasjes van Simon en Dodebomenmeer. Dit verdrogend effect ziet op de habitattypen H2120, Witte duinen, H2130 Grijs duinen, H2160, Duindoornstruwelen en H2180, Duinbossen. De habitattypen H2120, Witte duinen, H2130 Grijs duinen en H2160, Duindoornstruwelen komen voor op droge tot matige droge bodems. De geringe verlaging van het grondwaterpeil heeft geen negatieve effecten op deze habitattypen.

Binnen de invloedzone van Winning 8 liggen twee kleine oppervlakten duinbos. Eén daarvan ligt ten noorden van plas 13-1 en betreft H2180Ao, Duinbossen droog (overig) en H2180C, Duinbossen (binnenduinrand). De grondwaterstand daalt aan de zuidelijke rand van dit bos met 5-10 cm. Het andere duinbos met habitattype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) bevindt zich ten zuiden van winning 8, langs plas 26.2. De daling van de grondwaterstand bedraagt hier 20 - 80 cm.

Habitattype H2180Ao, Duinbossen droog (overig) komt voor op droge standplaatsen en is niet grondwaterafhankelijk. H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) komt voor op vochthoudende standplaatsen. Op de beide locaties staat de grondwaterstand sterk onder invloed van het plaspeil. De duinbossen staan binnen de invloedssfeer van de winning op hoog duin. Hierdoor heeft, ook voor H2180C, Duinbossen (binnenduinrand), een verlaging van het grondwater van 20 - 80 cm geen effect omdat, blijkens de passende beoordeling de standplaats vochthoudend blijft. Hydrologische effecten op de habitattypen H2180A, Duinbossen droog en H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) zijn daarmee uit te sluiten.

Wij onderschrijven derhalve de conclusie uit de passende beoordeling dat de verdroging die optreedt ten gevolge van de werkzaamheden het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg staat.

Vernattend effect

De veranderingen in de grondwaterhuishouding (maximaal 0,8 meter, zie pagina 38, figuur 4.6 van de passende beoordeling) kunnen gevolgen hebben voor drie subhabitattypen H2190, Vochtige duinvalleien die binnen de invloedssfeer van winning 8 liggen. De maximale stijging van de grondwaterstand vindt plaats in de directe omgeving van de nieuwe infiltratieplassen 21 en 22. Op circa 30 meter van de infiltratieplassen is de stijging al minder dan 0,4 meter. Uit de passende beoordeling (figuur 4.6) blijkt dat in de duinvalleien Boerendel, Joppedel, Hondengerecht, Paardenkerkhof en Dodebomenmeer een vernattend effect als gevolg van het project Winning 8 kan optreden.

De vernatting beïnvloedt de standplaatscondities voor de subhabitattypen van vochtige duinvalleien H2190. Het gaat om de subhabitattypen H2190A, Vochtige duinvalleien (open water), H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk) en H2190D, Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten). Hierdoor is uitbreiding van de genoemde subhabitattypen mogelijk. Dit is in de passende beoordeling nader uitgewerkt in hoofdstuk 4.

In alle vochtige duinvalleien vinden lokaal verschuivingen plaats tussen de verschillende grondwaterklassen, gemiddeld is dit een verschuiving naar nattere klassen. Dit leidt tot meer mogelijkheden voor het ontwikkelen van de subhabitattypen A en D (en in mindere mate ook B) op de middellange termijn. Tegelijkertijd met project winning 8 worden ook natuurmaatregelen uitgevoerd in de duinvallei Joppedel. Joppedel bestaat in de huidige situatie voor een belangrijk deel uit habitattype H2160, Duindoornstruwelen. Met het verwijderen van H2160, Duindoornstruwelen en maaiveldaanpassing kan in Joppedel op het terrein van Dunea, gelet op de vochtige omstandigheden, 0,7 ha aan Vochtige duinvalleien worden gerealiseerd. Daarbij gaat het om 0,5 ha H2190B,

Vochtige duinvalleien (kalkrijk) en 0,2 ha H2190D, Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten). Dit betekent een aanmerkelijke uitbreiding van het huidige oppervlak aan habitattypen Vochtige duinvalleien in Joppedel. Uit de passende beoordeling blijkt, uit ervaringen met natuurmaatregelen bij de Kikkervalleien in Meijndel, dat na het verwijderen van duindoornstruweel binnen een periode van circa vijf jaar uitbreiding van habitat H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk) op kan treden. Om te borgen dat deze ontwikkelingen ook in Joppedel plaats gaan vinden zijn in deze vergunning voorschriften met betrekking tot monitoring opgenomen.

In de vochtige duinvalleien binnen de invloed van het project Winning 8 komt de habitatsoort H1014, nauwe korfslak voor. Deze habitatsoort komt onder andere in vochtige duinvalleien voor. De veranderingen in grondwaterhuishouding als gevolg van project Winning 8 maken uitbreiding van Vochtige duinvalleien mogelijk en daarmee ook een (netto) uitbreiding van het leefgebied van de nauwe korfslak.

Voor de instandhoudingsdoelstellingen voor de subhabitatstypen H2190A (open water), H2190B (kalkrijk) en H2190D (hoge moerasplanten) is het van belang dat binnen het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide sprake is van een verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van het oppervlakte. In de tien door winning 8 beïnvloede vochtige duinvalleien is netto sprake van vernatting en uitbreiding van gunstige standplaatscondities. De natuurherstelmaatregelen bij Joppedel zorgen daarnaast voor verbetering van de kwaliteit van het habitat en uitbreiding van de oppervlakte aan aanwezig habitat ter plaatse van de vochtige duinvalleien en een uitbreiding van het leefgebied van de nauwe korfslak. Hiermee is voldoende aannemelijk gemaakt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten.

Conclusie overige effecten op Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide

Gelet op de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied, zijn wij van oordeel dat in de natuurtoets op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast als gevolg van de beoogde activiteit. Significante negatieve, al dan niet tijdelijke effecten, kunnen op grond van bovenstaande overwegingen worden uitgesloten.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten (inclusief stikstofdepositie) van de activiteit op Natura 2000-gebieden op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast als bedoeld in artikel 2.8, derde lid, van de Wnb, zodat een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, kan worden verleend.